

Strategia Rozwoju
Gminy Góra
na lata 2024-2034

Opracowanie:

Urząd Miasta i Gminy w Górze

we współpracy z EKO – GEO GLOB

Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034

zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2023 roku,

o ile nie zaznaczono inaczej.

Zdjęcia stanowią własność Urzędu Miasta i Gminy w Górze

Góra, 2024 r.

1.	WSTĘP	6
2.	WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ.....	8
2.1.	W zakresie uwarunkowań przestrzennych	9
2.2.	W zakresie procesów społecznych.....	11
2.3.	W zakresie uwarunkowań gospodarczych.....	14
2.4.	Wnioski z badań ankietowych	15
3.	ANALIZA SWOT	17
4.	STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY GÓRA.....	22
4.1.	Wizja rozwoju i misja gminy Góra w perspektywie do 2034 roku	23
4.2.	Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym....	24
4.3.	Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych	26
4.3.1.	Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej.....	26
4.3.2.	Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej.....	34
4.3.3.	Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej	41
5.	OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	47
6.	MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY.....	50
6.1.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	51
7.	SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z KIERUNKAMI WYNIKAJĄCYMI ZE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA.....	55
8.	SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH.....	58
8.1.	Monitoring.....	60
8.2.	Ewaluacja.....	64
9.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	64
10.	DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY GÓRA	66

10.1.	<i>Diagnoza części przestrzennej</i>	67
10.1.1.	<i>Informacje ogólne</i>	67
10.1.2.	<i>Ład przestrzenny</i>	70
10.1.3.	<i>Transport i łączność</i>	71
10.1.4.	<i>Infrastruktura</i>	72
10.1.5.	<i>Mieszkalnictwo</i>	75
10.1.6.	<i>Środowisko</i>	76
10.1.6.1.	<i>Powietrze</i>	76
10.1.6.2.	<i>Gospodarka wodami</i>	78
10.1.6.3.	<i>Gospodarka wodno – ściekowa</i>	85
10.1.6.4.	<i>Gospodarka odpadami</i>	86
10.1.6.5.	<i>Zasoby przyrodnicze</i>	88
10.2.	<i>Diagnoza części społecznej</i>	90
10.2.1.	<i>Demografia</i>	90
10.2.2.	<i>Bezrobocie</i>	91
10.2.3.	<i>Kapitał społeczny</i>	93
10.2.4.	<i>Kultura</i>	95
10.2.5.	<i>Sport</i>	97
10.2.6.	<i>Polityka społeczna</i>	101
10.2.7.	<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	103
10.2.8.	<i>Zdrowie</i>	104
10.2.9.	<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	105
10.3.	<i>Diagnoza części gospodarczej</i>	105
10.3.1.	<i>Gospodarka</i>	105
10.3.2.	<i>Rolnictwo</i>	108
10.3.3.	<i>Turystyka</i>	108

<i>Spis tabel.....</i>	<i>113</i>
<i>Spis wykresów.....</i>	<i>114</i>
<i>Spis rysunków.....</i>	<i>114</i>
<i>ZAŁĄCZNIK NR 1 – MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY GÓRA....</i>	<i>115</i>

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2034 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz gminnych, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu.

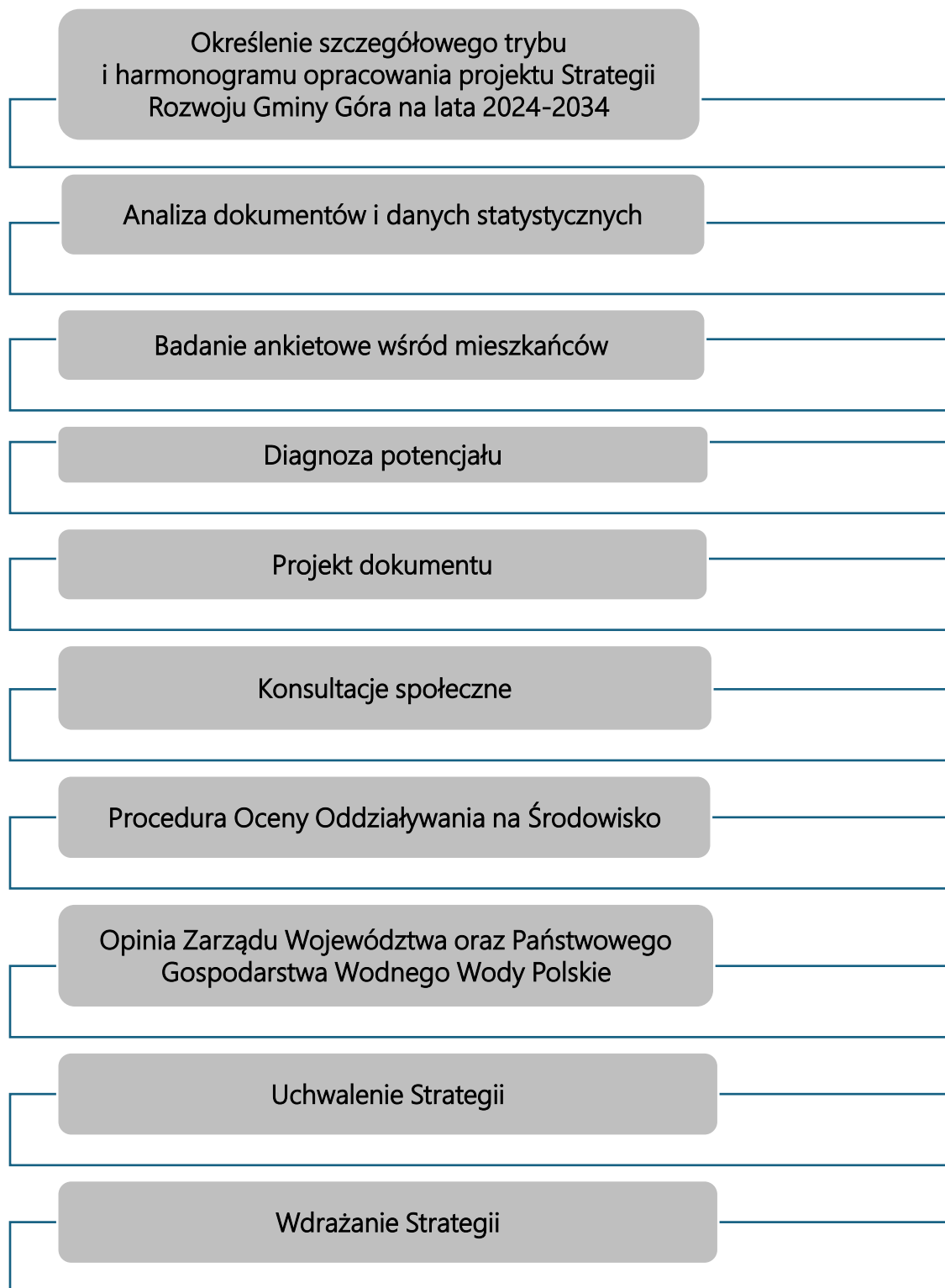
Okres realizacji Strategii przyjęto na dziesięć lat, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto pod uwagę zapisy poprzedniej Strategii. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378)

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy prac nad Strategią.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych

Informacje ogólne

Gmina Góra położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego. Stanowi środkową oraz północną część powiatu górowskiego. Od południowego wschodu graniczy z gminą Wąsosz, od południa z gminą Jemielno, od zachodu z gminą Niechlów. Obszar Gminy obejmuje miasto Góra położone w centralnej części gminy, 35 wsi sołeckich oraz 11 przysiółków. Na ogólną powierzchnię gminy Góra, która wynosi 26 601 ha, powierzchnia miasta wynosi 1 365 ha, a powierzchnia obszaru wiejskiego gminy – 25 236 ha.

Gmina przynależy do Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Do związku należy 35 samorządów, w tym 30 gmin i 5 powiatów.

Analizowany obszar jest w pełni pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co ułatwia prowadzenie polityki przestrzennej gminy.

Wnioski:

- W związku z nowelizacją ustawy o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym Gmina Góra podjęła działania na rzecz opracowania Planu Ogólnego.

Transport

Przez analizowany obszar przebiegają następujące ciągi komunikacyjne: droga wojewódzka nr 323, droga wojewódzka nr 324, drogi powiatowe o długości 89,631 km oraz drogi gminne o długości ponad 130 km. Około 30 km dróg gminnych znajduje się na terenie miasta Góra. Zaliczają się do niej drogi o różnym znaczeniu i nawierzchni - od asfaltowych po gruntowe. Stan dróg na terenie gminy jest zróżnicowany. Część odcinków wymaga w dalszym ciągu podjęcia prac remontowych.

Na terenie gminy funkcjonuje głównie komunikacja samochodowa. Zarząd Województwa Dolnośląskiego mając świadomość konieczności poprawy dostępności komunikacyjnej Góry podjął decyzję o reaktywowaniu transportu kolejowego w oparciu o nieczynną obecnie linię kolejową nr 372 relacji Góra – Bojanowo. W najbliższych latach alternatywa transportu kolejowego może w znacznym stopniu poprawić atrakcyjność komunikacyjną gminy.

Transport publiczny na terenie gminy Góra obsługiwany jest przez Przedsiębiorstwo Milla Spółdzielnia w Lesznie, obsługujące przewozy osobowe z wykorzystaniem infrastruktury Państwowej Komunikacji Samochodowej (min. dworce autobusowe w Górze i w Lesznie) oraz przez prywatne przedsiębiorstwo przewozowe, obsługujące trasę Góra- Szlichtyngowa- Głogów. Na drogach gminnych znajduje się 41 przystanków autobusowych. W ostatnich latach obserwuje się poprawę stanu technicznego istniejących przystanków.

Gmina Góra zapewnia warunki do rozwoju elektroenergetyki na swoim terenie, a ponadto umożliwi rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych (opartych m.in. na energii słońca, wiatru). Z roku na rok zwiększa się na terenie gminy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Wnioski:

- Drogi w części wymagają przeprowadzenia remontów lub modernizacji.
- Uruchomienie komunikacji kolejowej przyczyni się w znacznym stopniu do poprawy jakości komunikacji na terenie gminy.
- W celu ograniczenia emisji liniowej, a także przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu zalecany jest dalszy rozwój komunikacji zbiorowej oraz infrastruktury rowerowej.
- Istnieje potrzeba budowy systemu dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych tworzących funkcjonalną sieć połączeń pomiędzy miejscowościami w Gminie.
- Należy dążyć do równomiernego skomunikowania wszystkich miejscowości w Gminie.

Infrastruktura

Prawie 59% mieszkańców gminy Góra korzysta z sieci gazowej.

Łączna powierzchnia zasobu mieszkaniowego w 2023 roku wynosiła 548 762 m² i zakłada się tendencję wzrostową tego wskaźnika. Przecięta wielkość mieszkania to 77,2 m², powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła końcem 2023 roku 29,7 m².

Stan techniczny obiektów mieszkalnych na terenie gminy jest zróżnicowany. Jednakże większość obiektów mieszkalnych zakwalifikować można do dobrego stanu technicznego.

Wnioski:

- Należy dążyć do dalszego rozwoju sieci infrastruktury technicznej m.in. sieci gazowej.

Środowisko

Jednym z głównych problemów środowiskowych zlokalizowanych na terenie gminy jest niezadowolająca jakość powietrza atmosferycznego, odczuwalna głównie w sezonie grzewczym.

Jakość powietrza w gminie Góra w ostatnich latach ulegała poprawie, jednak w dalszym ciągu nie odpowiada ona wszystkim obowiązującym normom. Na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2023 na terenie gminy odnotowano przekroczenia benzo(a)pirenu ze względu na stężenie średnie roczne w pyłe zawieszonym PM10. W celu poprawy jakości powietrza na terenie gminy udzielane są dotacje mieszkańcom na wymianę źródeł ciepła. Od momentu uruchomienia przez Gminę Góra możliwości ubiegania się o dofinansowanie wymiany źródeł ciepła w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Góra w latach 2018-2023 z dofinansowania skorzystało 140 właścicieli nieruchomości. Mieszkańcy korzystają również ze wsparcia w ramach programu Czyste Powietrze.

Według danych GIOŚ większość wód płynących zlokalizowanych na terenie gminy charakteryzuje się znacznym stopniem zanieczyszczeń. Wody rzek w większości zostały zaliczone do IV a więc takiej, w której klasyfikacja elementów biologicznych wskazuje na słaby stan elementów biologicznych. Jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych są zanieczyszczenia zawarte w ściekach odprowadzanych bez oczyszczania z gospodarstw indywidualnych. Stosowanie nadmiernych ilości nawozów sztucznych

i chemicznych ochrony roślin w znacznej mierze mogą przyczyniać się do zanieczyszczeń zlewni rzeki Barycz.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Góra jest dobrze rozwinięta. 99,5% mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci wodociągowej. Jednakże wiele odcinków sieci wodociągowej wymaga modernizacji. Brak jest pełnego skanalizowania gminy. Mieszkańcy bez dostępu do kanalizacji korzystają z zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Źródłami powstawania odpadów komunalnych w gminie są gospodarstwa domowe, czyli nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości niezamieszkałe - obiekty infrastruktury i użyteczności publicznej (sektor gospodarczy, handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo itp.). W Gminie Góra funkcjonuje stacjonarny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdujący się w Górze przy ul. Poznańskiej 34. W ostatnich latach zaobserwowano spadek masy zebranych odpadów ogółem. Jednakże udział odpadów zebranych selektywnie stanowi niewielki procent odpadów zebranych ogółem.

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Góra wynosi 16 459,23 ha, co stanowi 61,87% powierzchni gminy.

Wnioski:

- W ostatnich latach mieszkańcy korzystali z dotacji gminnych na wymianę nieefektywnych kotłów w ramach dotacji gminnych jak i przy wsparciu programów dotacyjnych m.in. Programu Czyste Powietrze. Działania te przyczyniły się częściowo do poprawy jakości powietrza, jednakże w dalszym ciągu odnotowywane są przekroczenia niebezpiecznych substancji.
- Gmina posiada również dogodne warunki do rozwoju OZE.
- Sieć wodociągowa na terenie gminy wymaga modernizacji. Ponadto należy realizować działania związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej.
- Udział odpadów zbieranych selektywnie stanowi niewielki udział masy odpadów ogółem.
- Wskazane jest opracowanie zarówno jednorocznych jak i wieloletnich programów związanych z ochroną środowiska, które w kompleksowy sposób odpowiadać będą na zdiagnozowane w Gminie problemy.
- Gmina cechuje się niezwykle wysokimi walorami środowiskowymi i cennymi obszarami chronionymi.

2.2. W zakresie procesów społecznych

Demografia

Według danych Urzędu Miejskiego Gmina Góra w roku 2023 liczyła 18 441 mieszkańców. Układ osadniczy w Gminie Góra cechuje duże rozdrobnienie. Na stosunkowo niewielkiej przestrzeni zlokalizowane są aż 43 jednostki urbanistyczne, w których zamieszkują mieszkańcy. Dominują małe jednostki osadnicze zamieszkałe przez nie więcej niż 200 mieszkańców. Mieszkańców w Gminie ubywa z każdym rokiem, co pokazują dane statystyczne z lat 2018-2023. Tylko w sześcioletnim okresie ubyło 1 056 osób. Wynika z tego, że Gmina Góra się wyludnia i jest to

sytuacja charakterystyczna w tym regionie (dynamika zmiany liczby ludności wynosi poniżej 100%, co oznacza zmniejszającą się liczbę ludności).

Zwiększa się natomiast udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców, przy spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym. Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, charakterystyczny dla całego regionu.

Wnioski:

- W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom opisywanych zjawisk demograficznych Gmina będzie rozwijać programy zachęcające do pozostania mieszkańców na terenie Gminy lub osiedlania się w jej granicach nowych mieszkańców.
- Przewidywany proces starzenia się społeczeństwa będzie w przyszłości wiązać się z rosnącym za potrzebami na usługi specjalistyczne dedykowane seniorom, takie jak opieka opiekunów lub programy wypoczynkowe.

Kapitał społeczny, kultura, sport

Gmina posiada dostępność form opieki dla dzieci do lat 3 (żłobek, klub dziecięcy). Ponadto funkcjonuje sieć przedszkoli zarówno publicznych jak i niepublicznych.

Na terenie Gminy Góra funkcjonują dwie instytucje kultury, dla których organizatorem jest Gmina Góra: Dom Kultury w Górze oraz Biblioteka Miejska w Górze. Oferta placówek kulturalnych jest skierowana do wszystkich grup wiekowych.

Obiekty sportowe Gminy Góra są obiektami użyteczności publicznej (m.in. kryta pływalnia Delfinek, boiska ORLIK, basen miejski w Górze) działające w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb społeczności lokalnej w zakresie sportu i rekreacji. Wachlarz dyscyplin sportowych, które mogą uprawiać mieszkańcy gminy oraz sprawdzić swoje wyniki podczas zawodów sportowych, jest bardzo szeroki: piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, piłka siatkowa plażowa, piłka koszykowa, kręgle, pływanie, tenis stołowy, tenis ziemny, badminton, petanque, lekkoatletyka, biegi długodystansowe, nordic walking, kolarstwo górskie, biegi terenowe, street workout, jazda na rowerze, hulajnodze, deskorolce lub rolkach na torze pumptrack, itp.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowanych jest wiele placów zabaw i siłowni zewnętrznych. Część tych obiektów wymaga podjęcia bieżących napraw.

Gmina Góra była gospodarzem i współorganizatorem wielu imprez sportowych o randze lokalnej oraz ogólnopolskiej. Organizatorami wydarzeń, które na stałe wpisują się w kalendarz sportowy są między innymi Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze oraz organizacje pozarządowe. W 2023 r. na terenie gminy zorganizowano następujące wydarzenia: XII Turniej o Puchar Burmistrza Góry w boule, otwarty turniej tenisa w grze pojedynczej dla dzieci i młodzieży z okazji Dnia Dziecka, Turniej piłki nożnej halowej im. Franciszka Gajewskiego o Puchar Burmistrza Góry, Turniej siatkówki plażowej chłopców o Puchar Burmistrza Góry, Piłkarski turniej im. Zygmunta Obertyńskiego o Puchar Burmistrza Góry, Turniej piłkarski im. Jana Dwornika Góra Cup, Zawody strzeleckie „Mikołajek na strzelnicy”, Zawody Strzelectwa Dynamicznego „Crypt5”, Zawody strzeleckie dla uczniów szkół gminy i powiatu górowskiego „Tarcza23”, Zawody wędkarskie z okazji „Dnia Dziecka”, Zawody wędkarskie dla seniorów o Puchar Burmistrza Góry, XI Młodzieżowe

Manewry Wojskowo Ratowniczo-Gaśnicze, Wojewódzkie Mistrzostwa Młodzieży w Kręgle Fińskie, IX Maraton MTB Sto Procent Pasji, II Otwarty Puchar Taekwon-do ITF Ziemi Górowskiej, Turniej Brydża Sportowego o Puchar Burmistrza Góry.

Wnioski:

- Gmina oferuje wsparcie dla rodziców pracujących poprzez dostępność żłobka oraz przedszkoli.
- Odbywające się imprezy sportowe mają zasięg lokalny i ponadlokalny.
- Istniejąca w Gminie baza sportowa i rekreacyjna zapewnia jej mieszkańcom możliwość stałego dbania i rozwijania własnej kultury fizycznej.

Polityka społeczna i zdrowie

Polityka społeczna i prorodzinna realizowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej na terenie gminy jest ubóstwo, następnie niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Na terenie gminy funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Górze, który rozpoczął swą działalność 9 marca 1998 r. Ośrodek zapewnia usługi dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzeniem umysłowym zamieszkujących gminy Jemielno, Niechlów, Wąsosz oraz Górę.

Gmina Góra realizuje świadczenia zdrowotne poprzez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych. Ośrodek prowadzi swoją działalność od 29 stycznia 1996 roku.

Wnioski:

- Na obszarze Gminy Góra sukcesywnie spada liczba rodzin oraz osób korzystających z systemu pomocy społecznej.
- W kontekście przewidywanych zmian demograficznych, istnieje potrzeba rozwoju specjalnych programów i usług dedykowanych seniorom. Te działania powinny obejmować nie tylko profilaktykę, opiekę zdrowotną, ale także wsparcie społeczne.

Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Górze.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring.

Na terenie gminy Góra funkcjonuje sześć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych, z czego aż trzy włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego a mianowicie: Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Górze, Ochotnicza Straż Pożarna w Osetnie oraz od listopada 2022 r. Ochotnicza Straż Pożarna w Czerninie.

Wnioski:

- Ochotnicze Straże Pożarne ściśle współpracują z różnymi podmiotami i instytucjami, aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców na obszarze swojego działania. Dodatkowo, są gotowe wspierać sąsiednie obszary poprzez udział w odwodach operacyjnych lub udzielanie pomocy wzajemnej, gdy zachodzi taka potrzeba.

2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych

Podmioty gospodarcze

Na koniec 2023 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 2 209 podmiotów gospodarczych. Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Góra, największą część podmiotów działa w budownictwie. Podobna liczba podmiotów zajmuje się działalnością związaną z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Na terenie Gminy funkcjonuje Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” (WSSE) w której zlokalizowana jest podstrefa Góra. Podstrefa Góra posiada łącznie 13,29 ha gruntów pod inwestycje. W zasobie Gminy pozostały działki nr 2322 o powierzchni 0,7671 ha oraz 106/14 o powierzchni 1,4390 ha

Gmina Góra jest obszarem o bogatych walorach turystycznych i możliwościach do rozwoju turystyki. To co gmina może zaoferować turystom to cisza, spokój, malowniczy krajobraz, możliwość obcowania z naturą i nie tylko.

Teren gminy Góra obfituje w obiekty zabytkowe. Na terenie Gminy Góra znajduje się wiele przykładów architektury sakralnej, pałacowej oraz dworsko-folwarcznej, które są cennymi, ciekawymi i wartymi poznania obiektami. Teren Gminy jest również bogaty w znaleziska archeologiczne, przede wszystkim w związku z wielowiekową historią tych terenów. Wiele obiektów zabytkowych z terenu gminy wymaga podjęcia prac konserwatorskich.

Wnioski:

- W Gminie Góra ma miejsce wzrost liczby przedsiębiorców.
- Podstrefa Góra WSSE INVEST-PARK stanowi potencjał rozwoju przedsiębiorczości, który nie jest obecnie wykorzystany.
- Gmina posiada potencjał turystyczny, który jest wykorzystany w niewielkim stopniu.
- Na terenie Gminy powinno rozwijać się otoczenie okółoturystyczne (baza gastronomiczna i noclegowa).

2.4. Wnioski z badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Góra przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców. Celem badania było poznanie opinii dotyczącej podstawowych obszarów działalności samorządu, potrzeb mieszkańców, a także określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Większą część respondentów stanowiły kobiety (56%), natomiast pod względem wieku największą grupę stanowiły osoby w przedziale 31-55 lat (70,0%). Większość respondentów stanowiły osoby pracujące (89%), wykonujące prace na etacie (67%).

Atrakcyjność inwestycyjna

Respondentów poproszono o wymienienie najważniejszych inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach. Najczęściej wskazane odpowiedzi:

- Remonty dróg,
- Budowa obwodnicy,
- Remont wieży ciśnień,
- Rozwój ścieżek rowerowych,
- Uruchomienie basenu,
- Druga linia zasilania energią elektryczną Gminy Góry.

Ponad 66% respondentów wskazało, iż Gmina Góra posiada potencjał dla rozwoju przedsiębiorczości. 64% pracuje na terenie gminy Góra.

Ankietowanych mieszkańców poproszono o wybranie inwestycji, które są priorytetowe do wykonania na terenie gminy Góra. Mieszkańcy wskazali głównie na konieczność:

- Działań na rzecz przyciągnięcia na teren gminy inwestorów, którzy stworzą nowe miejsca pracy,
- Wsparcia funkcjonowania na terenie gminy drobnej przedsiębiorczości,
- Modernizacji sieci dróg gminnych oraz rozwój transportu zbiorowego,
- Budowę sieci dróg rowerowych,
- Inwestycję związane z gospodarką wodno – ściekową.

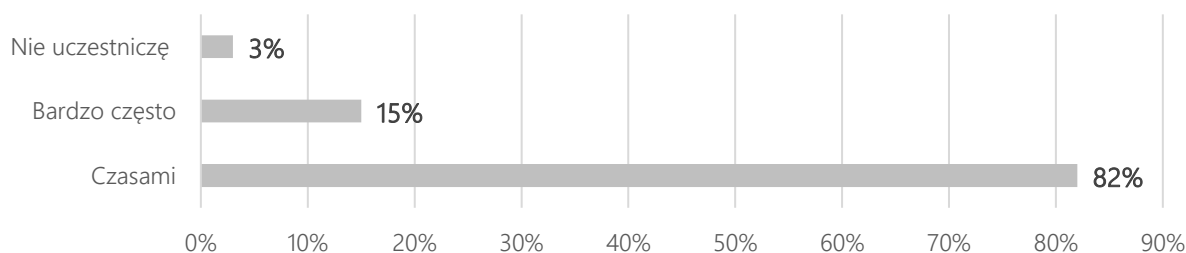
Środowisko

Ankietowanych zapytano czy na terenie Gminy Góra istnieją niedobory/zagrożenia środowiska naturalnego ze strony działalności podmiotów/osób z terenu Gminy Góra. 67% respondentów odpowiedziało twierdząco. Do kluczowych problemów zaliczono:

- zaśmiecanie lasów, liczne dzikie wysypiska śmieci,
- smog.

Kultura i oświata

Respondentów poproszono o udzielenie informacji czy uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy Góra.

Wykres 1. Informacja dotycząca częstotliwości udziału w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców – ankietyzacja.

Ankietowych poproszono o informację jakich według nich brakuje, jeśli brakuje wydarzeń kulturalnych na terenie gminy. Do najczęściej udzielanych odpowiedzi zaliczono niedobór koncertów i wydarzeń na świeżym powietrzu.

Kolejne pytanie dotyczyło oceny dostępności do infrastruktury i usług oświatowych. 78% respondentów oceniło pozytywnie dostępność do placówek oświatowych.

Ankietowanych poproszono o wyrażenie zdania w temacie: jakie są największe potrzeby rozwoju na terenie Gminy Góra. Zdecydowana większość respondentów wskazała na konieczność utworzenia nowych miejsc pracy. Ponadto do często wskazywanych odpowiedzi zaliczono:

- konieczność budowy mieszkań socjalnych,
- rozwój turystyki oraz infrastruktury okołoturystycznej,
- rozwój systemu transportu zbiorowego wraz z modernizacją dróg.

Respondenci wskazali również jakie główne problemy napotykają w codziennym życiu. Do często udzielanych odpowiedzi zaliczono:

- niedostatecznie rozwinięta opieka medyczna (w tym brak szpitala),
- widoczny problem alkoholizmu oraz narkomani,
- niedobór komunikacji publicznej,
- brak wsparcia Władz w zakresie rozwoju przedsiębiorczości.

Jako główne zalety mieszkania w Gminie Góra wskazywano najczęściej:

- walory przyrodnicze,
- bliskość dużych ośrodków miejskich,
- dostępność do placówek oświatowych,
- cisza i spokojna okolica.

Jako główną wizytówkę Gminy Góra na przyszłe lata respondenci wskazywali najczęściej:

- możliwości inwestycyjne,
- turystykę,
- przyrodę.

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- S (ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- W (ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- O (ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy;
- T (ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Do opracowania analizy SWOT wykorzystano dane z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Góra,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Górze,
- wyników badań ankietowych.

Analizę SWOT dla Gminy Góra przedstawia zestawienie poniżej:

MOCNE STRONY

- Dobre położenie geograficzne (bliskość dużych ośrodków miejskich: Leszno, Rawicz, Głogów, Lubin, Poznań, Wrocław)
- Realizowana inwestycja związana z budową obwodnicy miasta Góra
- Realizowane działania związane z reaktywowaniem komunikacji kolejowej
- Przynależność gminy do Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego
- Polityka przestrzenna prowadzona w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają ponad 100% powierzchni Gminy
- Dostępność infrastruktury technicznej (m.in. sieci energetycznej, gazowej, Internetu światłowodowego)
- Dobre połączenie drogowe pomiędzy Górami a Wrocławiem – odległość około 70 km, możliwa do pokonania w około 1 godzinę, dająca możliwość zaspokajania potrzeb zawodowych, edukacyjnych i społecznych w stolicy województwa
- Dobrze rozwinięta sieć ciepłownicza
- Wysoki poziom zwodociągowania gminy
- Sprawnie funkcjonujący PSZOK
- Cenne obszary chronione na terenie gminy (prawie 62% powierzchni gminy to obszary prawnie chronione), bogactwo zasobów przyrodniczych (lasy, wody, tereny zielone)
- Stały monitoring jakości powietrza w Górze udostępniony mieszkańcom
- Spadek liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz osób długotrwale pobierających świadczenie
- Wysoki poziom bezpieczeństwa (w tym monitoring wizyjny miasta)
- Dostępne formy opieki dla dzieci do lat 3
- Wysoki poziom edukacji w placówkach oświatowych na terenie gminy
- Szeroki zakres zajęć dodatkowych w ramach działalności Domu Kultury
- Szeroki wachlarz imprez sportowych, funkcjonujący Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze
- Liczne organizacje sportowe funkcjonujące na terenie gminy
- Wzrastające zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych
- Funkcjonujący basen kryty i odkryty (zrealizowany postulat poprzedniej edycji Strategii) oraz wiele innych obiektów rekreacyjnych
- Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych
- Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” (WSSE) w której zlokalizowana jest podstrefa Góra z dostępnymi terenami inwestycyjnymi
- Występowanie obiektów zabytkowych i historycznych o wartościach regionalnych
- Rozwój infrastruktury rowerowej, w tym planowany przebieg Dolnośląskiej Cyklostrady przez teren gminy

SŁABE STRONY

- Zły stan techniczny części dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich
- Niedostatecznie rozwinięty transport zbiorowy, słabe skomunikowanie wsi z miastem
- Bardzo niski udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów
- Niski udział OZE w bilansie energetycznym gminy
- Zła jakość powietrza w sezonie grzewczym
- Problemy środowiskowe związane z dzikimi wysypiskami śmieci, głównie w lasach
- Potrzeba modernizacji sieci wodociągowej i poprawy jakości wody
- Niekorzystne trendy demograficzne i zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy (zmniejszający się udział mieszkańców w wieku produkcyjnym, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny)
- Postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów
- Problem bezrobocia, w tym bezrobocie ukryte
- Niedobór wydarzeń kulturalnych dla dzieci i młodzieży oraz wydarzeń na świeżym powietrzu, brak wydarzeń kulturalnych we wszystkich miejscowościach gminy (marginalizacja części miejscowości)
- Niezintegrowana współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a administracją
- Niedobór mieszkań komunalnych
- Niezadawalający stan techniczny obiektów rekreacyjnych (świetlice wiejskie) w niektórych sołectwach
- „Dziedziczenie pomocy społecznej” – problemy społeczne przechodzą z pokolenia na pokolenie
- Niedobór miejsc pracy
- Zbyt słaby system zachęt dla nowych przedsiębiorców, zatrudniających nowe osoby
- Brak wykorzystania potencjału turystyki (niedobór obiektów gastronomicznych i noclegowych, brak punktu informacji turystycznej)
- Brak odpowiedniej promocji gminy (słaba informacja o walorach turystycznych min. o pomnikach przyrody i szlakach turystycznych)
- Zły stan części obiektów zabytkowych
- Rozdrobnienie gospodarstw, brak specjalizacji produkcji rolnej

SZANSE

- Zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii
- Prowadzenie przez Państwo polityki Prorodzinnej
- Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej - zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych, w tym uwzględnienie potrzeb osób starszych
- Pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych
- Wykorzystanie potencjału inwestycyjnego związanego z dostępnością terenów inwestycyjnych
- Pozyskanie nowych inwestorów
- Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych poprzez zapewnienie tzw. drugostronnego zasilania Gminy Góra
- Możliwość pozyskania dofinansowania w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027
- Zwiększenie „ruchu turystycznego” i poprawa atrakcyjności miasta Góra w związku z budową obwodnicy Góry, uruchomieniem linii kolejowej nr 372 Bojanowo – Góra Śląska oraz budową „Dolnośląskiej Cyklostrady”

ZAGROŻENIA

- Postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą
- Ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową powiatową i wojewódzką – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg
- Utrzymywanie się wysokiej stopu bezrobocia oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju
- Nowe regulacje prawne dot. m.in. podatków czy programów ogólnokrajowych, które mają negatywny wpływ na budżety gmin i mogą powodować ograniczenie realizacji nowych inwestycji
- Migracja mieszkańców i „starzenie” się społeczeństwa
- Rosnące koszty przygotowania i realizacji inwestycji
- Wzmożona konkurencja między samorządami o pozyskanie inwestorów
- Niewystarczające wpływy do budżetu Gminy z budżetu Państwa

4. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY GÓRA

4.1. Wizja rozwoju i misja gminy Góra w perspektywie do 2034 roku

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości przestrzenno-społeczno-gospodarczej obszaru gminy Góra w perspektywie do 2034 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Gmina Góra miejscem przyjaznym do życia i rozwoju przedsiębiorczości

Tu warto żyć, mieszkać, inwestować i odpoczywać

To wielofunkcyjne centrum powiatu

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Góra, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym.

Tworzenie warunków do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez skuteczne

budowanie możliwości rozwoju zrównoważonego w zakresie warunków

zamieszkania, przedsiębiorczości, zagospodarowania turystycznego

i rekreacyjnego przy poszanowaniu środowiska naturalnego i kulturowego

Wizja i misja są wstępem do założeń strategicznego rozwoju Gminy wyrażonego w jej celach i obszarach zadaniowych. Ważnym zadaniem na przyszłość jest monitorowanie realizowania unikatowych założeń jakimi jest misja i wizja Gminy, poprzez identyfikację działań i współpracę pomiędzy władzami miasta a ich mieszkańcami i interesariuszami. Kreślą one bardzo szeroki kontekst działań w zakresie dynamicznego rozwoju sfery społecznej, gospodarczej, ekologicznej i przestrzennej.

4.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym

Wyznaczone w rozdziale cele strategiczne odwołują się do obligatoryjnych wymiarów stanowiących domeny planowania strategicznego, które przedstawiono na poniższej grafice.

Na potrzeby zbudowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano trzy cele strategiczne, które z jednej strony budują ramy dla logiki zaplanowanej strategii rozwoju, a z drugiej są przyczynkiem do rozpoczęcia wdrażania tematycznego scenariusza rozwoju.

Strefa przestrzenna
Cel strategiczny 1

- Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Strefa społeczna
Cel strategiczny 2

- Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

Strefa gospodarcza
Cel strategiczny 3

- Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej

Strefa przestrzenna
Cele operacyjne

- Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej
- Poprawa komponentów środowiska naturalnego
- Adaptacja do zmian klimatu

Strefa społeczna
Cele operacyjne

- Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych
  - Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej
- Wysokiej jakości usługi zdrowotne
  - Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie

Strefa gospodarcza
Cele operacyjne

- Wsparcie przedsiębiorczości
- Rozwój oferty turystycznej
- Poprawiona efektywność gospodarstw rolnych

4.3. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych

4.3.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej

Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego
i systematyczne rozwijanie infrastruktury

W pierwszym celu operacyjnym skupiono się na najważniejszych zagadnieniach z zakresu infrastruktury: zarówno drogowej i komunikacyjnej, jak i sieciowej, technicznej.

Jednym z głównych problemów strefy przestrzennej na terenie gminy podobnie jak na terenie większości jednostek samorządu terytorialnego jest niedostateczny stan infrastruktury komunikacyjnej.

Gmina Góra w celu rozwoju infrastruktury będzie podejmowała współpracę z innymi podmiotami. Niezwykle istotna jest w tym przypadku współpraca pomiędzy samorządami, m.in. w zakresie rozbudowy sieci ścieżek rowerowych. Przez teren gminy przebiegać będzie odcinek Dolnośląskiej Cyklostrady. Realizacja tej niezwykle istotnej inwestycji wymaga ścisłej współpracy samorządów województwa dolnośląskiego.

Inwestycje w zakresie infrastruktury będą planowane w oparciu o dokumenty wojewódzkie i powiatowe, w szczególności Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku oraz Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego, który zawiera wytyczne dla strategicznego planowania przestrzennego.

W perspektywie do 2034 roku w znacznym stopniu należy realizować inwestycje związane z poprawą jakości komunikacji i przemieszczania się osób zmotoryzowanych, pieszych oraz rowerzystów poprzez działania związane z modernizacją, uzupełnianiem oraz rozbudową dróg,

ścieżek rowerowych oraz infrastruktury komunikacyjnej, w tym przystanków autobusowych. Inwestycje komunikacyjne powinny uwzględniać wszystkie sołectwa na terenie gminy.

Rozwój transportu zbiorowego powinien uwzględniać zwiększenie dostępności wszystkich miejscowości z terenu gminy z miastem Góra. Połączenia komunikacyjne powinny być jak najlepiej rozplanowane, pod kątem dostępności.

Na terenie gminy Góra planowany jest rozwój infrastruktury kolejowej linii nr 372 na odcinku Bojanowo - Góra Śląska. Wyzwaniem gminy jest monitorowanie przebiegu inwestycji oraz współpraca z podmiotami realizującymi to przedsięwzięcie.

Na terenie gminy zidentyfikowano kilka problemów środowiskowych związanych z jakością powietrza, wód, czy gospodarką odpadami.

Gmina powinna kontynuować działania związane ze wsparciem finansowym na rzecz wymiany nieefektywnych kotłów węglowych, celem zmniejszenia smogu.

Kolejnym problemem jest kwestia sieci kanalizacyjnej. Pomimo rozwiniętej sieci wodociągowej sieć kanalizacyjna nie rozwija się w wystarczającym zakresie. Należy zintensyfikować działania związane z rozwojem sieci kanalizacyjnej celem poprawy jakości środowiska (głównie wód powierzchniowych) i zwiększenia atrakcyjności gminy jako miejsca do osiedlania się. Ponadto istniejąca sieć wodociągowa wymaga przeprowadzenia modernizacji, celem polepszenia jakości wody pitnej.

Gmina Góra powinna dążyć do intensyfikacji inwestycji z zakresu OZE poprzez wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych, solarnych, pomp ciepła czy instalacji wykorzystujących biomasę bądź biogaz. Przeprowadzona diagnoza wskazała teren gminy jako obszar o wysokim potencjale rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Nie sposób pominąć obserwowanych w ostatnich czasach zmian klimatycznych. Jako odpowiedzialna jednostka samorządu terytorialnego gmina będzie podejmować szereg działań mających na celu ochronę przestrzeni gminy przed zmianą klimatu związanych z gospodarowaniem wód opadowych, czy transformacji energetycznej.

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
<p>Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej</p>	<p>Budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących dróg gminnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta (otwarcie obwodnicy) • rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie) • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności infrastruktury komunikacyjnej gminy • rozwój alternatywnych środków transportu (na rzecz zmniejszenia komunikacji samochodowej)
	<p>Rozwój systemu dróg dojazdowych, w tym dróg wojewódzkich</p>	
	<p>Pilotowanie inwestycji związanej z budową obwodnicy miasta Góra (finalizacja inwestycji)</p>	
	<p>Podjęcie działań na rzecz rozwoju infrastruktury okołodrogowej z gestoraми dróg wojewódzkich i powiatowych pod kątem rozwoju infrastruktury rowerowej i parkingowej</p>	
	<p>Tworzenie miejsc postojowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych rekreacyjnie i wypoczynkowych</p>	
	<p>Współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich, uczestnictwo w programie budowy dróg, chodników, ścieżek rowerowych przy drogach powiatowych i wojewódzkich</p>	
	<p>Zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego m.in. poprzez budowę, rozbudowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego</p>	

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy poprzez wymianę opraw oświetleniowych na oprawy LED	
	Modernizacja, przebudowa, budowa odpowiednio wyposażonych przystanków autobusowych	
	Budowa/modernizacja tras dla urządzeń transportu osobistego (hulajnogi, rolki, deski)	
	Usuwanie istniejących barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami	
	Zapewnienie dostępności kolejowej gminy, budowy nowych linii kolejowych oraz infrastruktury około kolejowej	

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Poprawa komponentów środowiska naturalnego	Realizacja programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

	Termomodernizacja budynków gminnych oraz budynków komunalnych wraz z wykorzystaniem OZE	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym gminy <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu wód • Poprawa jakości gospodarki wodno – ściekowej • Wzrost osiągniętych poziomów recyklingu • Zwiększenie świadomości ekologicznej w szeroko pojętej ochronie środowiska
	Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za doprowadzanie gazu, w celu zwiększenia dostępu do dostaw na obszarach problemowych	
	Nawiązanie współpracy z lokalnymi podmiotami zajmującymi się wytwarzaniem, konsumpcją, magazynowaniem i sprzedażą energii elektrycznej, ciepła i chłodu w celu utworzenia klastra energii	
	Wsparcie rozwoju sieci ciepłowniczej, propagowanie wśród mieszkańców i przedsiębiorców podłączenia do elektrociepłowni	
	Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy (m.in. panele fotowoltaiczne, solarne, siłownie wiatrowe, biogazownie); zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej	
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody, które zapewnią dostęp dla zwiększającej się liczby odbiorców	
	Inwestycje na rzecz poprawy jakości wody pitnej	
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Rozwój sieci kanalizacji deszczowej	
Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w lokalizacjach, w których nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej	
Stworzenie koncepcji rozbudowy i modernizacji istniejących oczyszczalni ścieków w odpowiedzi na zwiększające się potrzeby związane z rozwojem zabudowy	
Kształtowanie świadomości i postaw proekologicznych wśród mieszkańców przez organizację wydarzeń i imprez proekologicznych oraz social media, prasę i inne środki przekazu	
Doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi i likwidacja dzikich wysypisk śmieci	
Oczyszczanie terenu gminy z wyrobów azbestowych	
Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej, tworzenie nowych obszarów chronionych (m.in. użytków ekologicznych)	

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Adaptacja do zmian klimatu	Realizacja działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie systemu zielonej i błękitnej infrastruktury, co poza efektem ekologicznym będzie miało efekt estetyczny • Zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych
	Analiza możliwości stworzenia nowych retencyjnych zbiorników wodnych w ramach rządowych programów, wsparcie działań z zakresu retencji wodnej	
	Wsparcie działań związanych z zalesianiem nieużytków, rozbudowa pasów zieleni izolacyjnej	
	Realizacja działań w ramach Planu przeciwdziałania skutkom suszy	
	Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego	
	Wprowadzenie kompleksowych rozwiązań z zakresu rozwijania elektromobilności	
	Zapobieganie ubóstwu energetycznemu	
	Wsparcie działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu realizowanych przez mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy, do których zaliczyć można m.in.: - stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych,	

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

- sadzenie łąk kwietnych zamiast trawników,
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach,
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką,
- zakładanie oczek wodnych w przydomowych ogrodach.

Kształtowanie zasobów wodnych oraz przeciwdziałanie występowaniu zjawisk poprzez:

- wprowadzanie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmującym między innymi ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji,
- unikanie „betonowania” przestrzeni - stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych,
- uwzględnianie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

4.3.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej

Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz
wzmacnianie kapitału ludzkiego

Największym kapitałem społecznym gminy są jej mieszkańcy. Liczba mieszkańców gminy z roku na rok spada. Wpływ na taki stan rzeczy ma zarówno ujemny przyrost naturalny jak i zjawisko migracji. Działania gminy powinny być ukierunkowane na zatrzymaniu ujemnych wskaźników migracji poprzez zapewnienie atrakcyjnych warunków życia w Gminie.

W zakresie działań społecznych gmina Góra powinna dostosowywać swoją ofertę do obserwowanych trendów społecznych. Jednym z nich jest zjawisko starzenia się społeczeństwa gminy. W związku z tym w dalszym ciągu powinna być rozwijana oferta społeczna związana z wsparciem osób starszych, często schorowanych i samotnych.

Dodatkowo należy podjąć działania na rzecz organizacji m.in. świetlic środowiskowych, gdzie realizowane będą inicjatywy na rzecz integracji społecznej.

Zadaniem gminy jest dbałość o stan i wyposażenie placówek oświatowych oraz zapewnienie ich dostępności dla wszystkich chętnych. W perspektywie do 2034 roku należy prowadzić działania na rzecz modernizacji i rozbudowy placówek oświatowych oraz terenów otaczających placówki oświatowe.

W obszarze bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy Góra, jednym z najważniejszych zadań, stojących przed organizatorami opieki zdrowotnej, pozostaje poprawa poziomu zdrowia i związanej z nim jakości życia, m.in. poprzez doskonalenie jakości i dostępności usług ochrony i profilaktyki zdrowia, organizowanie i wspieranie akcji, programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców, a także kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

Ważnym elementem życia społecznego jest prawidłowy dialog pomiędzy mieszkańcami, a Władzami Gminy. Prawidłowe funkcjonalnie małej ojczyzny jaką jest gmina wymaga wzajemnej współpracy.

W związku z tym należy realizować działania na rzecz wspólnego dialogu m.in. poprzez organizację licznych spotkań z mieszkańcami gminy oraz partycypacyjne podejmowanie kluczowych decyzji dla gminy.

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	Dysponowanie atrakcyjną ofertą dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie dla wszystkich chętnych dostępności placówek oświatowych • Poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach • Nowoczesne i odpowiednio wyposażone placówki oświatowe • Wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym
	Rozwój i wspieranie istniejących form opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobek, klub dziecięcy)	
	Rozwijanie oferty usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku przedszkolnym	
	Dostosowanie sieci szkół i przedszkoli do sytuacji demograficznej oraz układu osadniczego gminy	
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży	
	Kontynuacja wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych	
	Modernizacja i wyposażenie placówek oświatowych (m.in. w zakresie sal lekcyjnych, boisk i sal gimnastycznych, zaplecza socjalno - kuchennego)	
	Realizacja programów profilaktycznych, w tym sportowych, rozwijających zainteresowania uczniów zdrowym stylem życia	

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej	Rozwój i modernizacja (odpowiednie wyposażenie) infrastruktury rekreacyjnej, np. siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw, obszary rekreacji dla całych rodzin	<ul style="list-style-type: none"> • Nowoczesne, odpowiednio wyposażone miejsca rekreacji dla wszystkich grup wiekowych • Miejsca spotkań zlokalizowane w każdej miejscowości • Wzrost integracji społecznej i aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju Gminy • zwiększenie znaczenia funkcjonujących na terenie Gminy organizacji pozarządowych i liczby ich członków
	Budowa, organizacja mieszkań komunalnych	
	Zagospodarowanie miejsc spotkań dla społeczności lokalnej (wiaty, świetlice środowiskowe) we wszystkich miejscowościach gminy	
	Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla różnych grup wiekowych, w różnych obszarach kultury	
	Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale i imprezy rodzinne i integracyjne)	
	Budowa, przebudowa i remonty obiektów pełniących świetlice wiejskie	

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego		
	Modernizacja oraz budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenach wiejskich oraz w m. Góra	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych
	Wykorzystanie budynków pełniących rolę świetlic wiejskich w rozwoju kulturalno-sportowym sołectw poprzez organizację zajęć dla dzieci i dorosłych	
	Promocja i wsparcie lokalnych klubów sportowych i wędkarzy, OSP oraz innych stowarzyszeń	

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Wysokiej jakości usługi zdrowotne	Tworzenie miejsc przyjaznych seniorom (np. Kluby Seniora, DPS) oraz rozwój gminnej polityki senioralnej	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego Wsparcie seniorów z terenu gminy Profilaktyka prozdrowotna dla
	Wsparcie istniejących placówek zdrowotnych (m.in. Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze)	
	Wsparcie działań związanych z wykorzystaniem budynków dawnego szpitala na cele medyczne	

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego		
	Prowadzenie dostosowanej dla dzieci profilaktyki zdrowotnej w szkołach	wszystkich grup wiekowych
	Edukacja (rozwijanie programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych)	
	Budowa i rozwój istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego (Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych w m. Góra)	
	Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów, w tym działania ukierunkowane na wydłużenie czasu i zwiększenie komfortu ich przebywania w środowisku domowym, wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki, opieka medyczna, usługi asystenckie i pielęgnacyjne itp.	

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Integracja i budowanie tożsamości lokalnej	Gminny system zniżek na wydarzenia i ofertę kulturalno-rekreacyjno-sportową dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dialogu społecznego pomiędzy

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	Poprawa dialogu społecznego pomiędzy mieszkańcami, a władzami gminy, spotkania z mieszkańcami	mieszkańcami, a Władzami Gminy <ul style="list-style-type: none"> • Integracja mieszkańców w ramach wszystkich grup wiekowych
	Pozyskiwanie w większym stopniu wsparcia w ramach środków zewnętrznych w ramach działalności Urzędu Miasta i Gminy w Górze (m.in. szkolenia pracowników, spotkania z mieszkańcami, zatrudnienie wyspecjalizowanych pracowników)	
	Usuwanie barier architektonicznych, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej	
	Szeroko pojęte działania z zakresu integracji międzypokoleniowej	
	Promocja, inicjowanie i tworzenie partnerstw lokalnych, krajowych i zagranicznych	

4.3.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej

Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej

Jednym z głównych problemów wskazanych w przeprowadzonej ankietyzacji był niedobór miejsc pracy w granicach gminy. Stan ten pociąga za sobą szereg kolejnych problemów gospodarczych i społecznych. Na terenie gminy funkcjonuje podstrefa Góra Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” (WSSE). Potencjał istniejącej strefy nie jest w pełni wykorzystany.

Przeprowadzony proces konsultacji społecznych wskazał, iż społeczność Gminy dostrzega w rozwoju turystyki możliwość rozwoju koniunktury lokalnej.

Gmina Góra jest obszarem bardzo mocno urozmaiconym pod względem walorów przyrodniczych. Od kilku lat istnieje pomysł rozwoju turystyki na tej płaszczyźnie i połączenia tego rozwoju z dydaktyką ekologiczną.

Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy odbywa się poprzez tworzenie warunków technicznych (infrastrukturalnych) do uprawiania turystyki, w tym przypadku mamy do czynienia głównie z turystyką rekreacyjną i weekendową, która to przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy na mapie turystycznej Dolnego Śląska. Tworzenie ścieżek rowerowych, ścieżek nordic walking, szlaków kajakowych z pełną infrastrukturą: parkingami, bezpiecznymi drogami i przejściami dla pieszych, z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych i osób starszych, dobrym oznakowaniem turystycznym i dydaktycznym, dobrymi miejscami gastronomicznymi i noclegowymi, spowoduje gwałtowny wzrost i konkurencyjność samej gminy.

Wszystko jednak powinno odbywać się w poczuciu szacunku dla ochrony środowiska naturalnego, co może zostać wskazane jako wyróżnik i przykład dobrej praktyki na tle innych miejscowości z podobną ofertą turystyczną.

Przeprowadzona ankietyzacja wskazała również wyraźny niedobór lokali gastronomicznych oraz infrastruktury okołoturystycznej. Realizacja tego typu działań przez gminę jest ograniczona.

Turystyka może odgrywać bardzo istotną rolę w kształtowaniu proekologicznych struktur gospodarczych gminy. W porównaniu z przemysłem turystyka jest mniej kapitałochłonna, a inwestycje turystyczne szybciej przynoszą efekty ekonomiczne zwłaszcza w postaci wzrostu zatrudnienia. Atrakcją turystyczną stanowią liczne zabytki architektury, posiadające swoje własne, charakterystyczne oblicze. Wiele obiektów zabytkowych wymaga podjęcia prac konserwatorsko – restauratorskich.

W dalszym ciągu należy wykorzystywać potencjał z zakresu istniejących zbiorników wodnych np. pod kątem rozwoju wędkarstwa. Gmina Góra powinna czerpać wzorce z sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego, które wykorzystały w ostatnich latach potencjał turystyki związany z obecnością przestrzeni wodnych.

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Wsparcie przedsiębiorczości	Doskonalenie systemów zachęt dla inwestorów oraz oferty inwestycyjnej dla inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych • Zmniejszenie problemu bezrobocia
	Wsparcie osób chcących rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (np. inkubator przedsiębiorczości, ulgi podatkowe)	
	Przygotowanie katalogu inwestycji istotnych z punktu widzenia gminy, możliwych do realizacji w formie Partnerstwa Publiczno – Prywatnego	
	Udostępnianie informacji na temat uzbrojenia działek pod inwestycje	
	Promocja i odpowiednie zainwestowanie podstrefy Góra Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”	
	Organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców w zakresie możliwości wykorzystania i sposobu pozyskiwania źródeł finansowania inwestycji, w tym środków UE	

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Rozwój oferty turystycznej	Zachowanie obiektów zabytkowych, zwiększenie ich rozpoznawalności oraz zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, wspieranie działań związanych z pracami renowacyjnymi obiektów zabytkowych, iluminacje najcenniejszych obiektów	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej • Rozwój przedsiębiorstw z branży turystycznej • Gmina Ośrodkiem Turystycznym o charakterze ponadlokalnym
	Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni rynku (plac B. Chrobrego) celem zwiększenia atrakcyjności gminy	
	Stworzenie spójnego systemu tras rowerowych, infrastruktury około rowerowej, sporządzenie interaktywnej mapy tras rowerowych	
	Utworzenie punktu informacji turystycznej	
	Budowa, remont i przebudowa pomostów rekreacyjnych	
	Wyznaczenie nowych szlaków turystycznych	
	Animowanie oferty rekreacyjnej wykorzystującej zasoby naturalne (łowiska, rowery)	
	Wsparcie działań na rzecz utworzenia przystani kajakowej	

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej		
	Stworzenie atrakcyjnej oferty dla turystyki weekendowej zatrzymującej turystów na terenie gminy (organizacja czasu wolnego: rajdy rowerowe, turystyka piesza, grzybobrania, itp.)	
	Tworzenie warunków dla podmiotów prywatnych na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy oraz rozwoju branży usługowej	

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej		
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań
Poprawiona efektywność gospodarstw rolnych	Promocja i wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu
	Rozwijanie współpracy z instytucjami okołorolniczymi na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych	
	Promocja innowacyjnych rozwiązań w produkcji rolnej oraz nowoczesnych metod upraw i hodowli	

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej

Promocja i wykorzystanie lokalnych produktów podczas imprez organizowanych przez gminę

- i uprawom ekologicznym,
- Wzrost zainteresowania wśród mieszkańców żywnością ekologiczną,

5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji to obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie przytoczonej strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne, co oznacza, że de facto jest to urzeczywistnienie rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego różnicowania interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów.

Takie podejście przekłada się na bardziej precyzyjne wyznaczenie OSI z punktu widzenia priorytetów polityki rozwoju, jak również na tworzenie instrumentów terytorialnych dopasowanych do ich specyficznych potrzeb rozwojowych. OSI wyznaczane i wspierane na poziomie regionalnym mają pełnić dodatkową funkcję wobec OSI wskazanych na poziomie krajowym.

Osi regionalne

W Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030+ zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), na podstawie definicji określonej w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna.

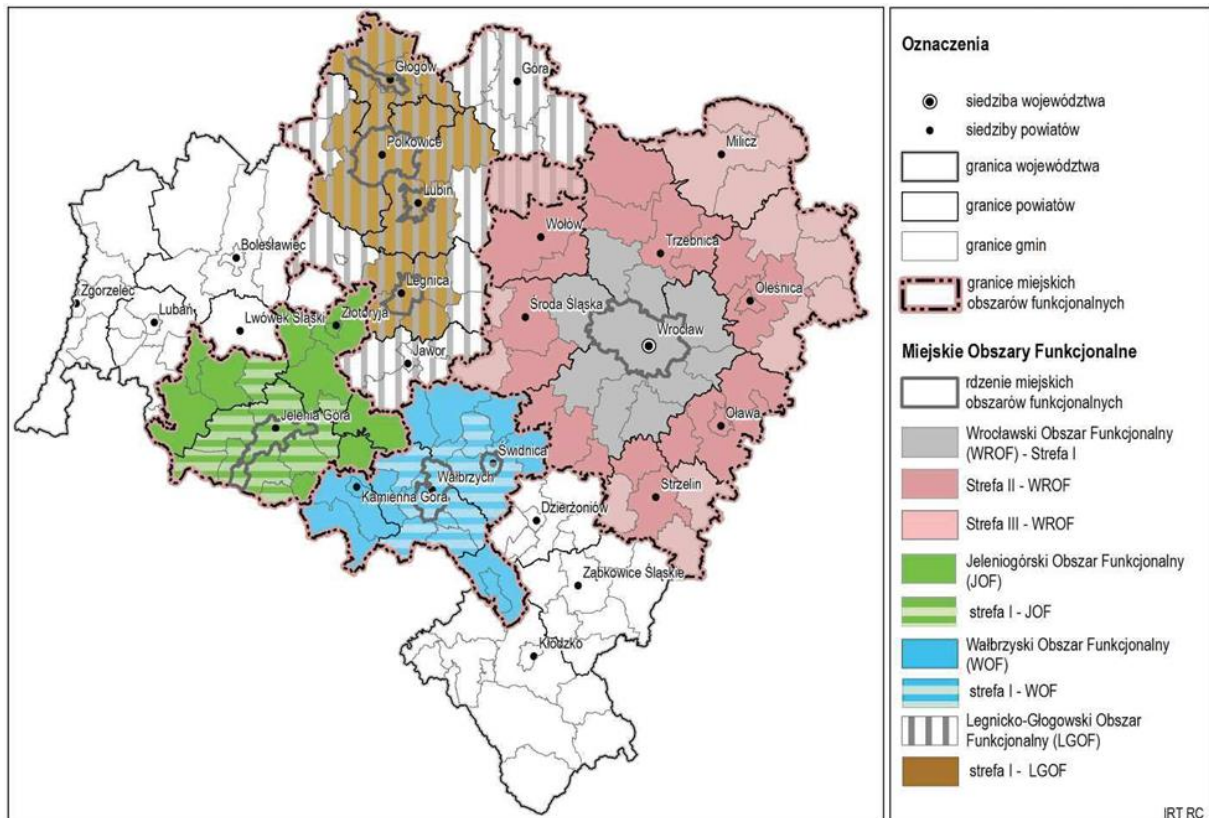
Teren gminy Góra został zaliczony do Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) wyznaczonym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją.

Do strategicznego obszaru strategicznej interwencji obszar zagrożony trwałą marginalizacją zaliczonych zostało jeszcze 29 gmin: : Gromadka, Pęcław, Jemielno, Niechlów, Kowary, Duszniki-Zdrój, Nowa Ruda, Bystrzyca Kłodzka, Lądek-Zdrój, Lewin Kłodzki, Międzylesie, Radków, Stronie Śląskie, Świeradów-Zdrój, Leśna, Mirsk, Przemków, Przeworno, Boguszów-Gorce, Bardo, Kamieniec Ząbkowicki, Stoszowice, Ziębice, Złoty Stok, Zawidów, Pieńsk, Węglińiec, Wojcieszów i Świerzawa.

Obszary funkcjonalne zostały ustalone w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Jako obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym oraz regionalnym, ze względu na istotne znaczenie dla polityki przestrzennej województwa, ustalone zostały w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego: miejskie

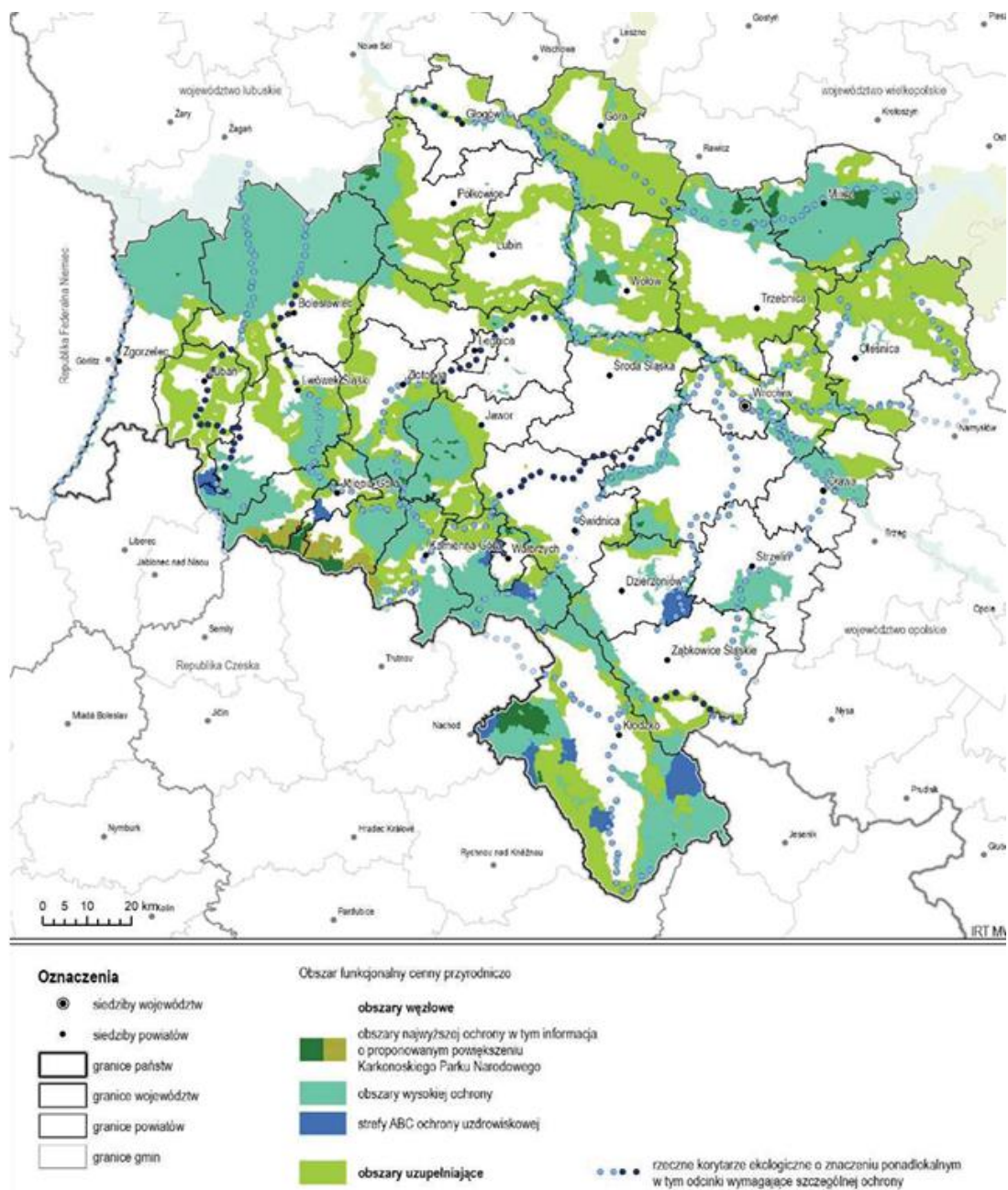
obszary funkcjonalne, przygraniczne obszary funkcjonalne, obszary funkcjonalne cenne przyrodniczo.

Teren gminy Góra zaliczony został do miejskich obszarów funkcjonalnych jako teren Legnicko – Głogowski Obszaru Funkcjonalnego oraz do obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo jako obszar uzupełniający.

Rysunek 1. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych.

Rysunek 2. Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo.

Obszary strategicznej interwencji na poziomie lokalnym nie zostały wyznaczone.

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY

Gmina Góra położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego. W jej środkowej części położone jest miasto Góra; siedziba władz samorządowych - gminnych i powiatowych. Poza miastem Góra położonym w centralnej części gminy, wyróżnia się 35 wsi sołeckich oraz 11 przysiółków.

Największą powierzchnię gminy stanowią użytki rolne – 17 873 ha. W dalszej kolejności, grunty leśne – 7 335 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 169 ha, grunty pod wodami – 198 ha i pozostałe grunty – 26 ha.

Gmina powiązana jest z otaczającym obszarem układem komunikacji drogowej i kolejowej. System transportowy gminy stanowią głównie ciągi komunikacyjne:

- droga wojewódzka nr 323,
- droga wojewódzka nr 324,
- drogi powiatowe o długości 89,631 km,
- drogi gminne o długości ponad 130 km.

Elementem przestrzennym w przyszłości kształtującym w znacznym stopniu dostępność komunikacyjną jest realizowana obwodnica miasta Góry.

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo ze stacją Góra Śląska. Wznowienie ruchu pasażerskiego na terenie gminy w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej. Ważnym elementem sieci komunikacyjnej są trasy rowerowe. Gmina Góra przystąpiła do realizacji inwestycji rowerowych w projekcie Dolnośląskiej Cyklostrady Trasy Doliny Baryczy.

Obsługa mieszkańców jest zapewniona poprzez centra usługowe. Najwyższy poziom obsługi stanowi centrum zlokalizowane w centralnej części miasta Góra, które pozwala na zaspokojenie większości podstawowych potrzeb mieszkańców gminy (także pod kątem rekreacyjnym i kulturowym).

Ważnym elementem struktury przestrzennej gminy są wody powierzchniowe, determinujące również rozwój funkcji turystycznej gminy. Najważniejszymi ciekami na terenie Gminy są: rzeka Barycz oraz rzeka Śląski Rów. Oba cieki są ze sobą połączone siecią kanałów i rowów melioracyjnych. Dodatkowo, ważnym elementem hydrologii gminy są występujące liczne starorzecza, oczka wodne i rowy melioracyjne na polach oraz inne, mniejsze zbiorniki wodne np. zbiorniki przeciwpożarowe. Uzupełnieniem głównych cieków są pomniejsze rzeki takie jak potok Bęcz, potok Chlastawa, potok Tynica czy potok Świernia.

W planowaniu przestrzennym uwzględnić należy obszary zagrożenia powodziowego.

Obszar Gminy cechuje wysoce urozmaicona szata roślinna, na której występuje wiele gatunków chronionych oraz cennych przyrodniczo obszarów. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Góra wynosi 16 459,23 ha, co stanowi 61,87% powierzchni gminy.

Na terenie gminy utworzono następujące obszary ochrony przyrody:

- Obszar specjalnej ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (kod PLH20084),
- Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy,
- Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Pomniki przyrody (32 sztuki),
- Użytki ekologiczne (9 sztuk).

Teren gminy Góra obfituje w obiekty zabytkowe. Na terenie Gminy Góra znajduje się wiele przykładów architektury sakralnej, pałacowej oraz dworsko-folwarcznej, które są cennymi, ciekawymi i wartymi poznania obiektami. Teren Gminy jest również bogaty w znaleziska archeologiczne, przede wszystkim w związku z wielowiekową historią tych terenów.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” (WSSE) w której zlokalizowana jest podstrefa Góra (obecnie zarządzana przez Legnicką Specjalną Strefę Ekonomiczną LSSE), jest jedną z 14 państwowych podmiotów wydających decyzje o inwestycji. WSSE ma ponad 20-letnie doświadczenie w lokowaniu i wsparciu inwestycji zarówno globalnych koncernów, jak i średnich, małych i mikro przedsiębiorstw. WSSE wspiera rozwój regionalny i tworzy przyjazny klimat dla rozwoju biznesu.

Pod względem gospodarczym kluczowym elementem jest Podstrefa Góra posiadająca łącznie 13,29 ha gruntów pod przyszłe inwestycje. Działalność usługowa rozwija się również w centrum miejscowości Góra. Lokalizacja podstrefy Góra oraz przygotowanie w jej bliskości sieci infrastruktury technicznej wraz z planowanym włączeniem drogi dojazdowej do obwodnicy Góry, stanowić ma o atrakcyjności terenów podstrefy Góra.

Model struktury funkcjonalno – przestrzennej stanowi załącznik do przedmiotowej Strategii.

6.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Najważniejsze zalecenia dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do poszczególnych elementów przestrzeni gminy Góra przedstawiono poniżej:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego i usług poprzez podnoszenie rangi funkcji mieszkaniowo-usługowej gminy,
- kreowanie przestrzeni publicznych o wysokich standardach urbanistycznych w ramach centrum administracyjnego i usługowego w Górze oraz w miarę potrzeb w pozostałych miejscowościach gminy,

- wykorzystanie atrakcyjnych krajobrazowo terenów dla rozwoju usług turystyki i rekreacji indywidualnej,
- ochrona środowiska naturalnego,
- poszanowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego poprzez opiekę i renowację obszarów i obiektów zabytkowych,
- rozwój podsfery Góra oraz pozostałych terenów na terenie gminy pod kątem poniesienia rangi gospodarczej gminy,
- systematyczne uzupełnienie i dalsza rozbudowa systemów infrastruktury technicznej i drogowej w gminie,
- modernizacja rolnictwa.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna powinna być preferencyjnie lokalizowana w granicach miasta; w obrębach wiejskich winna być ograniczana do obszarów dotychczas przez nią zajmowanych lub przyległych, w innych miejscach winna być dopuszczalna wyjątkowo. Dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zasady w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać walory krajobrazu kulturowego poszczególnych zespołów urbanistycznych, a formy zabudowy winny nawiązywać do istniejącego zainwestowania, szczególnie obiektów zabytkowych i obiektów o walorach kulturowych.

Na obszarze gminy występują tereny, na których wprowadzenie zainwestowania jest ograniczone różnymi formami ochrony, dlatego w ramach kreowania struktur przestrzennych miasta i wsi zaleca się uzupełnienie istniejących jednostek osadniczych z zachowaniem historycznego układu przestrzennego. Oprócz warunków fizjograficznych najważniejszym czynnikiem wpływającym na wybór terenów przeznaczonych pod zabudowę jest bogactwo przyrodnicze, ochrona krajobrazu i przestrzeni przyrodniczej, ochrona zabytków i ukształtowanych historycznie układów urbanistycznych oraz ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Z tego względu spod zabudowy należy eliminować:

- obszary cenne przyrodniczo, na których znajdują się stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz położone w ich sąsiedztwie, obszary otwartej rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz obszary stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych.
- enklawy o wyjątkowych walorach krajobrazowych, korytarze ekologiczne i naturalne ekosystemy łąkowo – rolno – leśne, które należy pozostawić w stanie nienaruszonym.

Niekorzystne również ze względów krajobrazowych i komunikacyjnych jest zabudowywanie terenów przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz wprowadzenie zabudowy zbyt rozproszonej, wykorzystującej tereny zbyt oddalone zarówno od siebie jak i od istniejącej jednostki osadniczej.

- Nowa zabudowa powinna skupiać się wokół istniejących układów przestrzennych drogą porządkowania, uzupełniania i kontynuacji.

- Ekspansja nowej zabudowy w obrębie stref ochrony konserwatorskiej bezwzględnie winna pozostawać pod kontrolą konserwatorską.

Priorytetowe cele w zakresie ochrony przyrody i środowiska dla gminy Góra to:

- ochrona przed degradacją cennych przyrodniczo obszarów i obiektów,
- objęcie różnorodnymi formami ochrony przyrody wartościowych ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe obszarów,
- tworzenie stref buforowych, stanowiących ochronę uznanych za wartościowe przyrodniczo obszarów lub zespołów,
- utworzenie użytków ekologicznych,
- ochrona ekosystemów rzecznych i łąkowych,
- ochrona istniejących zbiorników wodnych oraz odtworzenie i rekultywacja tych, które są częściowo zasypane lub zanieczyszczone,
- zalesianie użytków rolnych najniższych klas,
- powstrzymanie procesu zarastania i degradacji trwałych użytków zielonych,
- rozbudowę istniejących systemów zaopatrzenia w wodę,
- zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej poprzez ochronę obszarów zasobowych wód podziemnych oraz prawidłowe zagospodarowanie stref ochronnych ujęć wody (system Góra, Czernina, Ryczeń),
- lokalizacje urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW ukierunkowanych głównie na lokalizacje farm fotowoltaicznych.

W granicach gminy Góra występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują ustalenia wynikające z przepisów odrębnych (ustawa prawo wodne). Pożądane działania zapewniające ochronę przed podtopieniami to:

- zwiększanie retencji potencjalnie zalewanych terenów poprzez dolesienia,
- zmiana rolniczego sposobu użytkowania terenów potencjalnie zalewowych,
- rozbudowa systemu odwodnień powierzchniowych.

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1087, ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

W zakresie ochrony krajobrazu kulturowego, tj. cech elementów zagospodarowania przestrzennego odnoszących się do przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającej wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze, wskazuje się zasady, jakie należy stosować w procesie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego, a także, jakimi należy się kierować w działaniach związanych z kreowaniem rozwoju miasta i gminy:

- należy zachować spójność systemu obszarów cennych przyrodniczo na terenie gminy wraz z utrzymaniem ciągłości łączących je korytarzy ekologicznych,
- należy chronić naturalny charakter obszarów leśnych, terenów zalewowych rzek i potoków, zbiorników wodnych, obszarów podmokłych, terenów źródłiskowych i stref ochrony ujęć wody oraz obszarów graniczących z wyżej wym. terenami,
- przy przeznaczaniu terenów pod zabudowę należy rozwijać istniejące układy urbanistyczne i ruralistyczne,
- należy chronić ekspozycję wartościowych obiektów i zespołów architektury poprzez ograniczanie wprowadzania elementów mogących stanowić ich przesłonę, przede wszystkim w widoku z głównych tras komunikacyjnych, parametry i wskaźniki zabudowy dobierać w sposób umożliwiający zachowanie istniejących punktów, otwarć i dróg widokowych, przy jednoczesnym uszanowaniu regionalnych tradycji budowlanych.

Wskazuje się potrzeby i kierunki modernizacji systemów komunikacji:

- budowa jednostronnych lub obustronnych (w zależności od zabudowy i możliwości terenowych) chodników na terenach zabudowanych celem segregacji ruchu kołowego i pieszego,
- budowa systemu tras rowerowych, możliwie nie pokrywających się z drogami samochodowymi a w części wykorzystujących korytarze po zdemontowanych torowiskach kolejowych, do miejsc atrakcyjnych pod względem turystycznym i rekreacyjnym, a także jako dogodnych dojazdów do pracy rowerami; powiązanie miasta z większością miejscowości na terenie gminy, budowa Dolnośląskiej Cyklostrady,
- budowa miejsc postojowych przy usługach lub obiektach atrakcyjnych turystycznie, budowa parkingów leśnych wzdłuż dróg prowadzących przez kompleksy leśne,
- ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych na terenie miasta,
- rozwój infrastruktury elektromobilności,
- rozwój transportu zbiorowego.

Modernizacja rolnictwa winna iść w parze ze przemianami strukturalnymi. Zalecane jest:

- przekształcenie struktury wielkościowej gospodarstw,
- zwiększenie powierzchni gospodarstw (pow. 25 ha) z ukierunkowaniem na produkcję polową lub hodowlaną,
- specjalizowanie gospodarstw małych w pracochłonnych lecz opłacalnych działach produkcji.

7. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z KIERUNKAMI WYNIKAJĄCYMI ZE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Cele ujęte w przedmiotowej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów na obszarze Gminy Góra, ale są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej jak i wojewódzkiej.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w przedmiotowej Strategii ze Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do 2030 roku.

Tabela 1. Spójność celów Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku ze Strategią Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034
1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu.	
1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.	Cel strategiczny III: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej
1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki.	3.1. Wsparcie przedsiębiorczości
1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu.	

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034
1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich.	
<p>2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.</p> <p>2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej.</p> <p>2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych.</p> <p>2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego</p> <p>2.4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie</p>
<p>3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich.</p> <p>3.2. Wzrost społecznej integracji.</p> <p>3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy.</p> <p>3.4. Poprawa efektywności kształcenia.</p> <p>3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego</p> <p>2.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych</p> <p>2.2. Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej</p> <p>2.3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne</p> <p>Cel strategiczny III: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej</p> <p>3.1. Wsparcie przedsiębiorczości</p>
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.	Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034
<p>4.1. Poprawa stanu środowiska.</p> <p>4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska.</p> <p>4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi.</p> <p>4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego.</p>	<p>1.1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej</p> <p>1.2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego</p> <p>1.3. Adaptacja do zmian klimatu</p>
<p>5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.</p> <p>5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej.</p> <p>5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych.</p> <p>5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.</p>	<p>Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury</p> <p>1.4. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej</p> <p>Cel strategiczny III: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej</p> <p>3.1. Wsparcie przedsiębiorczości</p>

8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Prawidłowy proces wdrażania Strategii opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034 nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Jako że Strategia jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 10 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być organy Gminy (w tym Rada Miejska oraz Burmistrz Góry, jak i wszystkie jej jednostki organizacyjne).

Organem odpowiedzialnym za realizację dokumentu Strategii jest Burmistrz Góry. Strategia wdrażana będzie bezpośrednio przez Urząd Miasta i Gminy w Górze, zgodnie z ich kompetencjami oraz przez jednostki organizacyjne gminy Góra:

- Kultura: Dom Kultury w Górze, Biblioteka Miejska w Górze,
- Oświata i wychowanie: wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy.
- Pomoc społeczna: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze,
- Zdrowie: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych.

Realizacji Strategii służyć będą narzędzia w postaci strategii sektorowych, funkcjonalnych planów i programów, określające szczegółowo sposoby realizacji celów. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one zostać zaktualizowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z tych celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów.

Wykaz funkcjonujących dokumentów/polityk na terenie gminy, które będą stanowiły uszczegółowienie zapisów Strategii (stan na 2023 rok):

- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Góra,
- Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Góra na lata 2013-2032,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Góra,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Góra na lata 2018-2032,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022-2025,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Góra na lata 2021-2024,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2019-2023,
- Programu Rozwoju Oświaty w Gminie Góra na lata 2021 – 2026,
- Program Rewitalizacji dla Gminy Góra na lata 2021-2027,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wszystkie dokumenty wykonawcze opracowywane na terenie gminy Góra w kolejnych latach powinny wykazywać spójność i uwzględniać zapisy przedmiotowej Strategii.

Nowo tworzone dokumenty wykonawcze na terenie gminy Góra powinny:

- być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- być poddane konsultacjom społecznym z mieszkańcami i innymi interesariuszami,
- zawierać co najmniej jedno odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań przedmiotowej strategii,
- posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za realizację dokumentu.

8.1. Monitoring

Proces monitoringu powinien uwzględniać wskaźniki monitoringu przypisane poszczególnym działaniom (wskazane w rozdziale *Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań*).

Sprawozdawczość *Strategii* zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie art. 28a. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2022 poz. 559 ze zm.), obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli to wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań.

Tabela 2. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.

Strefa przestrzenna			
Cel operacyjny 1.1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość przebudowanych dróg gminnych i wewnętrznych	km	↑	Urząd Miasta i Gminy
Długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników	km	↑	Urząd Miasta i Gminy

Długość ścieżek rowerowych	km	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba nowych miejsc postojowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba zmodernizowanych/wybudowanych punktów oświetlenia ulicznego	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba zmodernizowanych przystanków autobusowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Cel strategiczny 1.2: Poprawa komponentów środowiska naturalnego			
Długość sieci wodociągowej	km	↑	Urząd Miasta i Gminy
Długość sieci kanalizacyjnej	km	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba przyłączy gazowych	szt.	↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba funkcjonujących PSZOK na terenie gminy	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba udzielanych dotacji na wymianę nieefektywnych kotłów węglowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy, WFOŚiGW
Liczba działań edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba nowych dużych instalacji OZE	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Cel strategiczny 1.3: Adaptacja do zmian klimatu			
Liczba zrealizowanych działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej	szt.	↑	Wody Polskie
Liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Powierzchnia nowych terenów zielonych	ha	↑	Urząd Miasta i Gminy

Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.

Strefa społeczna			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 2.1.: Poprawa warunków i jakości kształcenia			

Liczba nowych dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych	szt.	↑	Placówki oświatowe
Liczba żłobków	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba miejsc w obiektach przedszkolnych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba nowych zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym	szt.	↑	Placówki oświatowe
Liczba doposażonych placówek oświatowych pod kątem sprzętu informatycznego	liczba placówek	↑	Urząd Miasta i Gminy
Cel operacyjny 2.2: Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój oferty społecznej			
Liczba Domów Dziennego Pobytu Seniora	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba nowych świetlic środowiskowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba działań z zakresu modernizacji i doposażenia placówek oświatowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, siłowni zewnętrznych itp.)	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba nowych przyszkolnych obiektów sportowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba działań z zakresu wsparcia funkcjonowania Domu Kultury oraz Biblioteki Publicznej	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Cel operacyjny 2.3: Wysokiej jakości usługi zdrowotne			
Liczba lekarzy specjalistów dostępnych na terenie gminy	Liczba specjalistów	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do osób niepełnosprawnych	szt.	↓	Urząd Miasta i Gminy
Liczba sprzętu bazy rehabilitacyjnej	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej w szkołach	szt.	↑	Placówki oświatowe

Cel operacyjny 2.4: Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie			
Liczba działań z zakresu integracji międzypokoleniowej	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba organizacji pozarządowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba zorganizowanych konsultacji społecznych z mieszkańcami	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy

Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.

Strefa gospodarcza			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 3.1.: Wsparcie przedsiębiorczości			
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt.	↑	GUS
Liczba przedsiębiorstw działających na terenie podstrefy Góra	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	ha	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Cel operacyjny 3.2.: Rozwój oferty turystycznej			
Długość nowych szlaków turystycznych	km	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba wykonanych aktualizacji informacji na temat gminy na stronie internetowej	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba wydanych broszur promujących gminę	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba obiektów noclegowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy,

			inne podmioty, w tym właściciele
Cel operacyjny 3.3.: Poprawiona efektywność gospodarstw rolnych			
Liczba gospodarstw trudniących się rolnictwem ekologicznym	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy
Liczba gospodarstw agroturystycznych	szt.	↑	Urząd Miasta i Gminy

8.2. Ewaluacja

Ewaluacja Strategii dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy gminy i jej mieszkańców.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034 będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób *Strategia* przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy?
- ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu *Strategii* odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania *Strategii* są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że *Strategia* wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji *Strategii* przeprowadzana była minimum co 5 lat.

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potencjalne źródła finansowania zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Góra na lata 2024 – 2034 kierunków działań:

- środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy), jest to jedno z podstawowych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii. Środki własne JST zapewniają zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również stanowią wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE,

- środki unijne – pozyskanie funduszy z programów krajowych oraz Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska na lata 2021-2027, m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, a także nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,
- inne fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze, Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki pochodzące z budżetu państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, dedykowane fundusze i programy, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- środki sektora prywatnego (m.in. środki inwestorów prywatnych, formuła partnerstwa publiczno- prywatnego, fundusze sektora pozarządowego).

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania założeń Strategii będą środki w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska na lata 2021-2027.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Finansowane są projekty, które obniżą społeczno-gospodarcze koszty dla tych społeczności, które są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych lub wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Fundusz ma pomóc ograniczyć negatywne skutki społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe transformacji energetycznej.

Gmina Góra korzystać będzie także z ważnych programów krajowych z budżetu Państwa:

- Programy Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: m.in. Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Program Mieszkanie +,
- Program Maluch +,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030,
- KPO – Krajowy Plan Odbudowy.

10. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY GÓRA

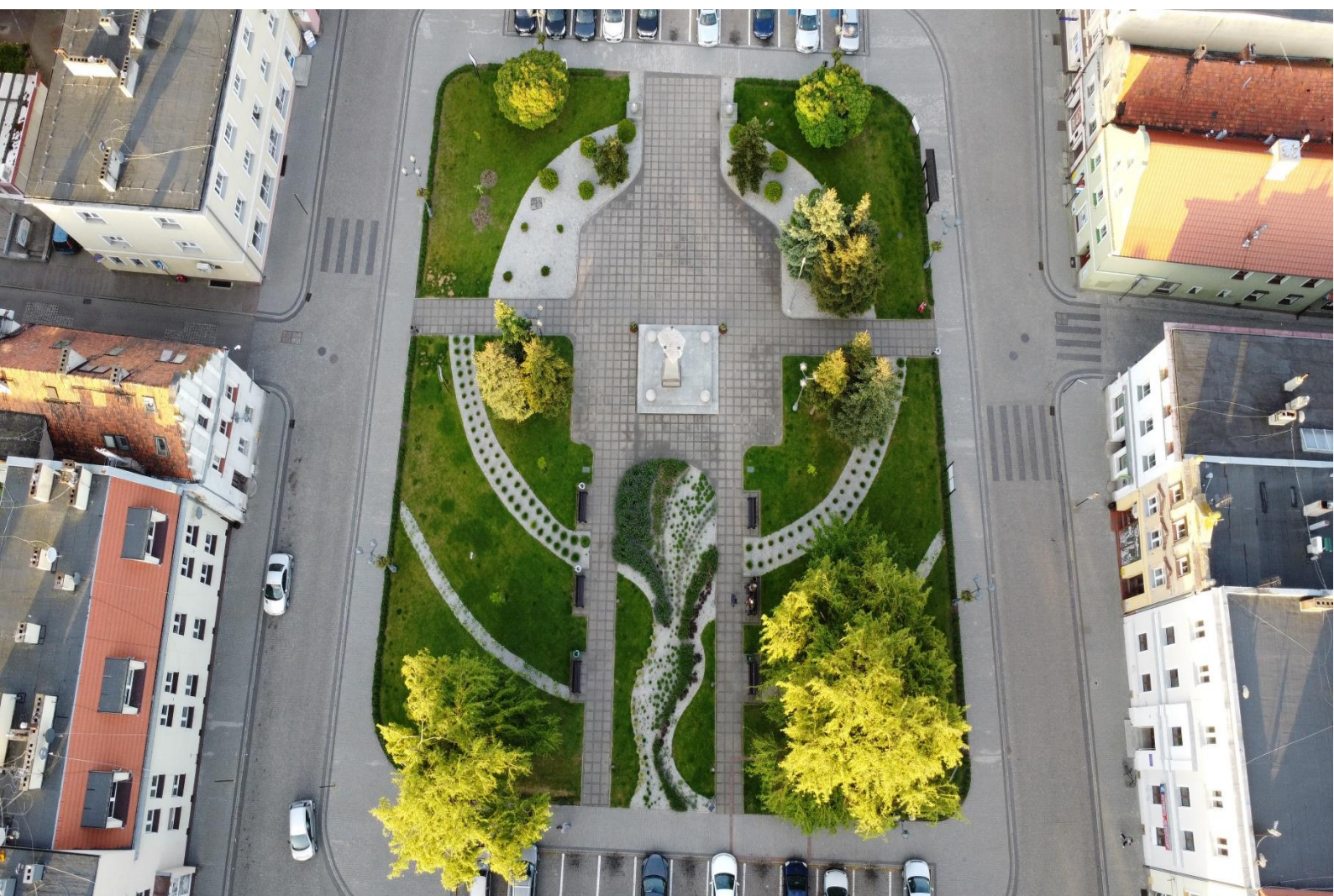

Tabela 5. Sołectwa wchodzące w skład Gminy Góra.

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia [km ²]	Miejscowości (które wchodzą dodatkowo w skład sołectwa, poza miejscowością, która jest siedzibą sołectwa)
1.	Borszyn Mały	3,81	Borszyn Mały – wieś
2.	Borszyn Wielki	4,94	Borszyn Wielki – wieś
3.	Bronów	4,27	Bronów – wieś
4.	Brzeżany	6,23	Brzeżany – wieś Ułanka – przysiółek
5.	Chróstcina	16,80	Chróstcina – wieś Bylica – część wsi Chróstcina
6.	Czernina	6,90	Czernina – wieś
7.	Czernina Dolna	11,84	Czernina Dolna – wieś
8.	Czernina Górna	3,54	Czernina Górna – wieś
9.	Glinka	8,64	Glinka – wieś
10.	Gola Górowska	3,28	Gola Górowska – wieś
11.	Grabowno	5,09	Grabowno – wieś
12.	Jastrzębia	8,85	Jastrzębia - wieś
13.	Kłoda Górowska	5,41	Kłoda Górowska – wieś
14.	Kruszyniec	2,25	Kruszyniec - wieś
15.	Ligota	7,88	Ligota – wieś
16.	Łagiszyn	3,22	Łagiszyn – wieś
17.	Nowa Wioska	2,40	Nowa Wioska – wieś
18.	Osetno	13,15	Osetno - wieś
19.	Osetno Małe	4,14	Osetno Małe – wieś Kietlów - przysiółek
20.	Polanowo	1,82	Polanowo – wieś Polanowiec – przysiółek
21.	Radosław	11,28	Radosław – wieś
22.	Rogów Górowski	4,75	Rogów Górowski – wieś
23.	Ryczeń	18,19	Ryczeń – wieś Dziczek – część wsi Ryczeń Różany – część wsi Ryczeń
24.	Sławęcice	6,96	Sławęcice – wieś
25.	Stara Góra	11,78	Stara Góra – wieś Włodków Górny – przysiółek
26.	Strumienna	3,23	Strumienna – wieś
27.	Strumyk	2,29	Strumyk – wieś
28.	Sułków	7,18	Sułków – wieś Żarki – przysiółek
29.	Szedzic	6,11	Szedzic – wieś Kuklice – część wsi Szedzic
30.	Ślubów	9,37	Ślubów – wieś Wieruszowice - przysiółek
31.	Wierzowice Małe	14,02	Wierzowice Małe – wieś

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia [km ²]	Miejscowości (które wchodzą dodatkowo w skład sołectwa, poza miejscowością, która jest siedzibą sołectwa)
32.	Wierzowice Wielkie	7,34	Wierzowice Wielkie – wieś
33.	Witoszyce	13,79	Witoszyce – wieś Laskowa – przysiółek
34.	Włodków Dolny	3,59	Włodków Dolny – wieś
35.	Zawieścice	6,28	Zawieścice - wieś

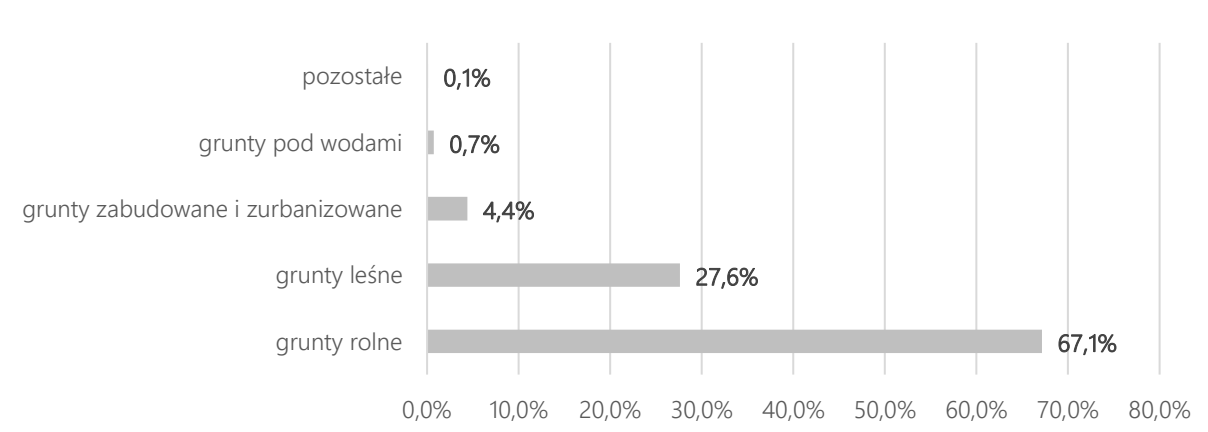
Na ogólną powierzchnię gminy Góra, która wynosi 26 601 ha, powierzchnia miasta wynosi 1 365 ha, a powierzchnia obszaru wiejskiego gminy – 25 236 ha.

Największą powierzchnię gminy stanowią użytki rolne – 17 873 ha. W dalszej kolejności, grunty leśne – 7 335 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 169 ha, grunty pod wodami – 198 ha i pozostałe grunty – 26 ha.

Tabela 6. Zagospodarowanie gruntów na terenie gminy Góra.

Grunty	Miasto [ha]	Wieś [ha]	Razem [ha]
grunty rolne	734	17 125	17 859
grunty leśne	278	7 070	7 348
grunty zabudowane i zurbanizowane	347	824	1 171
grunty pod wodami	5	193	198
pozostałe	1	24	25
razem	1 365	25 236	26 601

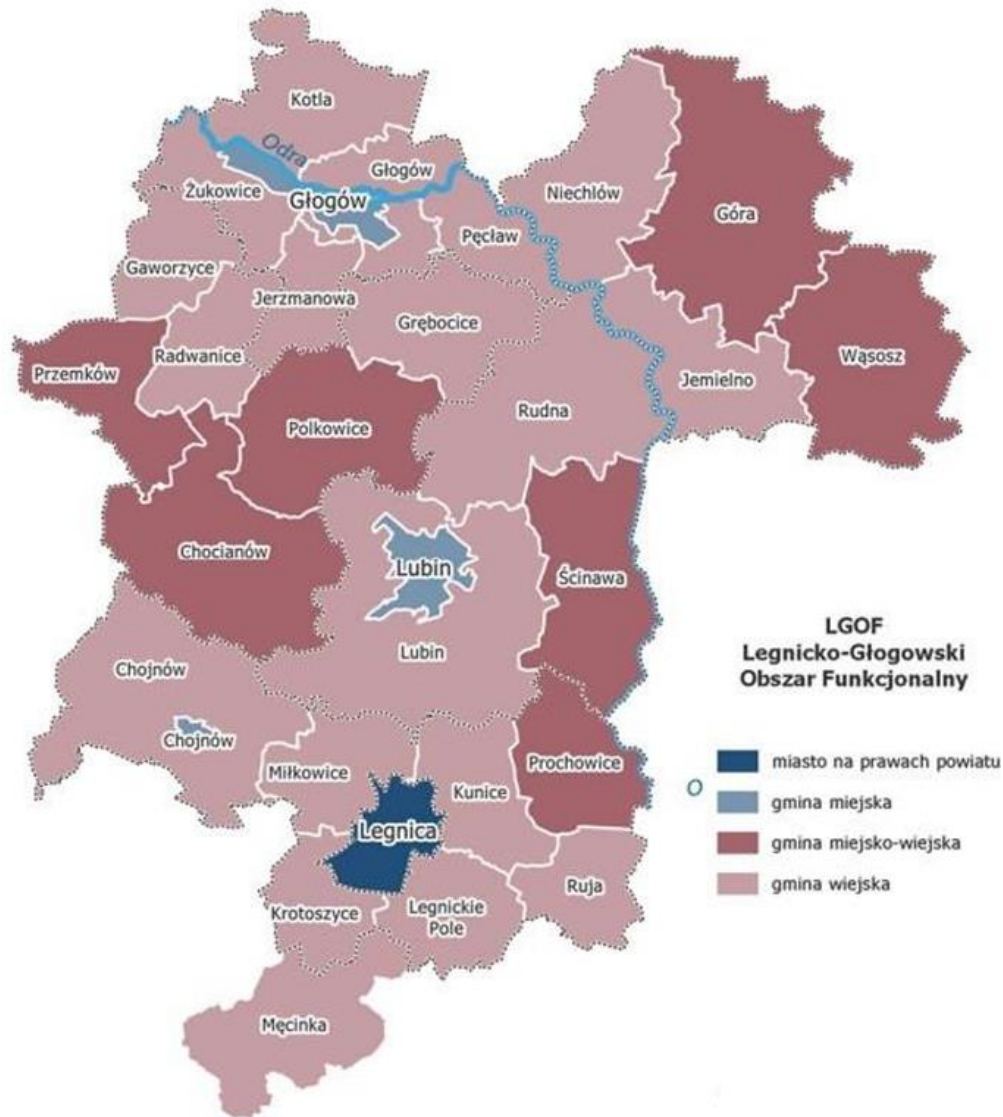
Największy udział w gminie mają grunty rolne ponad 67%.

Wykres 2. Zagospodarowanie gruntów na terenie gminy Góra – ujęcie procentowe.

Gmina Góra przynależy do Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Do związku należy 35 samorządów, w tym 30 gmin i 5 powiatów. Liderem tego porozumienia jest Miasto Legnica.

W dniu 7 czerwca 2023 r. zostało podpisane porozumienie w sprawie zasad współpracy stron porozumienia przy programowaniu, zarządzaniu i wdrażaniu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym wspólnych zadań, ewaluacji koordynowaniu instrumentu terytorialnego oraz jego bieżącej obsłudze i rozliczeniach.

Rysunek 4. Jednostki Samorządu Terytorialnego wchodzące w skład LGOF.

10.1.2. Ład przestrzenny

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa zasady kształtowania polityki przestrzeni, zasady i sposoby postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy – przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

Dokumentem, który określa politykę przestrzenną gminy jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Góra” jako dokument kierunkowy. Zgodnie ze zmianami w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które weszły w życie

24 września 2023 r., studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Góra obowiązuje do końca 2025 r. Zastąpi go plan ogólny (w trakcie opracowania).

Dokumentami opartymi na Studium, posiadającymi moc aktu prawnego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest jedynym aktem, który w sposób prawny określa sposób zagospodarowania terenu, stanowi o ograniczeniach, obowiązkach i możliwościach zagospodarowania terenów.

Gmina Góra jest w 100% pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

10.1.3. Transport i łączność

Przez Gminę Góra przebiegają następujące ciągi komunikacyjne:

- droga wojewódzka nr 323 o długości 30,141 km w obrębie powiatu górowskiego, przebiegającej od granicy województwa dolnośląskiego i wielkopolskiego koło miejscowości Laskowa do skrzyżowania z drogą do miasta Radoszyce-Chełm,
- droga wojewódzka nr 324 o długości 37,108 km w obrębie powiatu górowskiego, przebiegającej od granicy województwa dolnośląskiego i lubuskiego koło miejscowości Klimontów do granicy województwa dolnośląskiego i wielkopolskiego koło miejscowości Załęcze,
- drogi powiatowe o długości 89,631 km,
- drogi gminne o długości ponad 130 km.

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo ze stacją Góra Śląska: Ruch pasażerski na linii został zawieszony w 1991 roku. W 2010 r. zapadła decyzja o przekazaniu jej na rzecz samorządu lokalnego. Chęć przejęcia linii deklarowały władze powiatu górowskiego. W związku z budową drogi S5 tor od strony Bojanowa został rozebrany wiadukt. W grudniu 2020 roku samorząd województwa dolnośląskiego przejął linię od PKP PLK, zarządzającej infrastrukturą kolejową w kraju. W ramach porozumienia Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zobowiązała się do budowy wiaduktu kolejowego nad trasą S5. Planowana jest również elektryfikacja linii na odcinku Bojanowo - Góra Śląska.

W sierpniu 2023 r. Gmina Góra oraz Powiat Górowski podpisały porozumienie z Województwem Dolnośląskim dotyczące współpracy w zakresie realizacji Kolejowej Komunikacji Autobusowej na trasie Wrocław – Rawicz – Bojanowo – Góra Śląska. Ideą porozumienia jest wspólne działania zmierzające do uruchomienia połączeń w ramach publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym na linii komunikacyjnej: (Wrocław –) Rawicz – Bojanowo – Góra Śląska, stanowiących ofertę w ramach regionalnych wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich planowanych, organizowanych i zarządzanych przez Województwo Dolnośląskie, na podstawie art. 7ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1343 z późn. zm.). Z uwagi na brak możliwości technicznych uruchomienia połączeń kolejowych po istniejącej linii kolejowej nr 372 Bojanowo – Góra Śląska, do czasu zaistnienia takiej możliwości, pozwalającej na przywrócenie połączeń kolejowych, uruchomiona została Kolejowa Komunikacja Autobusowa nawiązująca do przystanków kolejowych na linii 372. Następnie na

mocy tego porozumienia została podpisana umowa pomiędzy Gminą Góra i Powiatem Górowskim z Województwem Dolnośląskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej.

10.1.4. Infrastruktura

Sieć energetyczna

Gmina Góra jest w całości zelektryfikowana. Dostawcą energii na terenie Miasta i Gminy Góra jest ENEA Operator Sp. z o.o.

Zasilanie gminy w energię elektryczną realizowane jest ze stacji GPZ Góra, w której zainstalowano 1 transformator WN-110 kV/SN typu TORb 16000/110 o mocy 16 MVA, o grupie połączeń Yd11 i napięciu zwarcia $U_z=11\%$. Na terenie miasta i gminy rozbudowana jest sieć rozdzielcza średniego napięcia 20 kV. Układ sieci średnich napięć tworzą: sieci kablowe i napowietrzne oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze SN/0,4 kV. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 122 stacji transformatorowych SN/nn odpowiadających za zasilanie obszaru gminy, o łącznej mocy zainstalowanych transformatorów równej 23,37 MVA. W części miejskiej przeważa sieć kablowa, natomiast w terenach wiejskich sieć napowietrzna. Linie SN - 20 kV zasilające tereny wiejskie charakteryzują się zazwyczaj znacznymi długościami o dużej liczbie odgałęzień.

W chwili obecnej sieć ta w pełni spełnia wymogi w zakresie pokrycia zapotrzebowania w energię elektryczną o odpowiednich parametrach na terenie całej Gminy Góra. Na terenie Miasta Góra istniejąca sieć nn wykonana jest jako kablowo - napowietrzna. Spełniała dotychczasowe stawiane jej wymagania, jednak z uwagi na to, że w ostatnich latach nastąpił gwałtowny wzrost zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną, możliwości przesyłowe niektórych jej fragmentów wyczerpują się i wymagają modernizacji. Modernizacja i rozbudowa sieci prowadzona będzie w miarę uzyskiwania środków finansowych przeznaczonych na ten cel, zwiększaniu się liczby odbiorców i ilości przesyłanej energii. Sieć nn. na terenach wiejskich, jest siecią napowietrzna co powoduje, że na jej pracę duży wpływ mają warunki atmosferyczne, działanie żywiołów oraz innych czynników zewnętrznych. Linie te ze względu na rozproszony charakter odbioru energii elektrycznej mają niekiedy znaczne długości oraz zbyt mały przekrój przewodów do aktualnych potrzeb.

Gmina Góra zapewnia warunki do rozwoju elektroenergetyki na swoim terenie, a ponadto umożliwia rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych. ENEA Operator Sp. z o.o., zgodnie z zapisami właściwych przepisów prawa oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej, na bieżąco realizuje modernizacje, remonty i zabiegi eksploatacyjne w sieciach wysokiego, średniego i niskiego napięcia, których celem jest zapewnienie dobrego stanu technicznego infrastruktury sieciowej, a przez to poprawy jakości usług oraz spełnienie wymagań wynikających ze wzrostu zapotrzebowania na moc.

Na dzień sporządzania dokumentu na terenie Gminy Góra realizowana jest istotna inwestycja związana z budową linii drugostronnego zasilania energetycznego Góry. Wybudowana linia stanowić będzie drugostronne zasilanie stacji WN/SN Góra. Nowe zasilanie pozwoli podłączyć nowych dużych odbiorców, zwiększy pewność zasilania odbiorców energii powiatu górowskiego i powiatu rawickiego, czyniąc jednocześnie rejon bardziej korzystnym i atrakcyjniejszym dla

istniejących i nowych inwestorów. Nastąpi znaczne ograniczenie wyłączeń linii WN spowodowane awariami. Należy dodać, że linia przebiegać będzie terenami Gminy Rawicz, Bojanowo i Góra (Góra, Stara Góra, Kłoda Górska, Szedziec, Bronów, Zawieścice, Grabowno). Długość projektowanej linii to 27,1 km, na terenie Gminy Góra 12,1 km (42 ha korytarz technologiczny).

Sieć gazowa

Na terenie gminy Góra występuje sieć gazowa. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2023 roku długość czynnej sieci gazowej wynosi 108 390 m - gaz dostarczany jest do 4 139 odbiorców (gospodarstw). Operatorami sieci gazowej na analizowanym terenie są: Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział w Zielonej Górze, Polska Spółka Gazownictwa - PSG, Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu, DUON Dystrybucja Sp. z o.o. oraz Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A Oddział w Poznaniu. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową charakterystykę sieci gazowej występującej na terenie gminy.

Tabela 7. Charakterystyka sieci gazowej w Gminie Góra.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość 2021 r.	Wartość 2022 r.
1	Długość czynnej sieci ogółem	m	107 202	108 390
2	Długość czynnej sieci dystrybucyjnej	m	79 287	80 475
3	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1 836	1 845
4	Odbiorcy gazu	gosp.	4 182	4 139
5	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1 971	1 931
6	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	MWh	23 420,4	26 173,5
7	Ludność korzystająca z sieci gazowej	MWh	11 471	11 288
8	% ludności korzystający z instalacji	%	58,4	58,9
	w miastach	%	92,6	92,8
	w terenach wiejskich	%	9,8	9,9

Na terenie Gminy Góra zlokalizowane są złoża gazu ziemnego, które są eksploatowane przez PGNiG S.A. oddział w Zielonej Górze, miejsca wydobywania połączone są siecią wysokiego ciśnienia. W ramach systemu gazociągów wysokiego ciśnienia, które są eksploatowane na terenie gminy, GAZ-SYSTEM zarządza trzema odcinkami gazociągów:

- odgałęzienie Góra Śląska – długość gazociągu na terenie jednostki 0,89 km (średnica 80 mm),
- odgałęzienie Krobia-Głogów – długość gazociągu na terenie jednostki 21,1 km (średnica 400 mm),
- odgałęzienie Wschowa – długość gazociągu na terenie jednostki 5,6 km (średnica 80 mm).

Stacja Gazowa zlokalizowana jest w miejscowości Stara Góra, jej przepustowość wynosi 3200 m³/h. Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna stacja rozdzielczo-przesyłowa GAZ-SYSTEM (SRP Góra) o przepustowości 2000 m³/h.

Operatorem sieci średniego ciśnienia jest DUON Dystrybucja Sp. z o.o.. Operator ten eksploatuje 3 stacje przemysłowe o przepustowości Q=1 000 m³/h. DUON nie zaopatruje indywidualnych klientów. Z uwagi na ograniczony technicznie wolumen gazu ziemnego (gaz dostarczany bezpośrednio z kopalni) nie planuje się przyłączenia nowych podmiotów. Do tej pory odbiorcami gazu tego operatora są podmioty z miejscowości: Chróścina, Glinka, Sławęcice, Góra, Włodków Dolny, Góra ul. Witosa.

Obszar Góry zasilany jest także przez PSG Sp. z .o.o. z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia, którego operatorem jest OGP Gaz-System relacji Krobia - Bojanowo i poprzez stacje redukcyjno-pomiarową wysokiego ciśnienia w Górze następuje redukcja ciśnienia gazu z wysokiego do średniego. Stacje redukcyjne zlokalizowane tylko w mieście, na ulicach:

- Jagiellonów - przepustowość 600/1 050 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Podwale - przepustowość 600 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Słoneczna - przepustowość 1 600 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Witosa - przepustowość 800 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Poznańska - przepustowość 300 [m³/h], stan techniczny dobry.

W zakresie ochrony powietrza największy wpływ na ograniczenie ilości zanieczyszczeń miało wdrażanie nowoczesnych technologii, likwidacja kotłowni węglowych poprzez wymianę kotłów węglowych na urządzenia grzewcze opalane olejem opałowym, gazem ziemnym oraz zainstalowanie nowoczesnych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery z emitorów zakładowych.

Sieć ciepłownicza

Zaopatrzenie Miasta i Gminy Góra w ciepło oparte jest głównie na scentralizowanym systemie zaopatrzenia w ciepło, którym zarządza Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Górze (ZEC). Istniejący system ciepłowniczy zasilany jest z trzech kotłowni o łącznej mocy 6,62 [MW].

Na terenie Miasta i Gminy Góra występują potrzeby cieplne w zakresie ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, przemysłowych, przygotowania ciepłej wody, wentylacji oraz potrzeb technologicznych, które zaspokajane są poprzez spalanie paliw stałych, gazowych i ciekłych oraz w niewielkim stopniu z wykorzystaniem energii elektrycznej. Głównymi odbiorcami energii cieplnej na terenie Miasta i Gminy Góra są odbiorcy indywidualni, wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorcy oraz instytucje. Odbiorcami ciepła ZEC są przede wszystkim spółdzielnie mieszkaniowe. Zakład zaopatruje w ciepło także obiekty użyteczności publicznej. Wykorzystanie wysokoemisyjnych paliw stałych, głównie paliw węglowych w przestarzałych kotłach lub piecach

ceramicznych przyczyni się do postępującego procesu pogarszania się stanu i jakości powietrza atmosferycznego w gminie poprzez tzw. niską emisję.

Oświetlenie uliczne

Jednym z priorytetowych zadań Gminy Góra jest zapewnienie oświetlenia miejsc publicznych. Powyższe zadanie realizowane jest w oparciu o 1813 szt. oprawy oświetleniowe, których właścicielem jest ENEA Oświetlenie Sp. z o. o., natomiast Gmina Góra jest właścicielem 160 opraw oświetleniowych na terenie gminy.

10.1.5. Mieszkalnictwo

Według danych GUS na koniec 2023 roku, w gminie znajdowało się 3 451 budynków mieszkalnych. W porównaniu z rokiem 2018 liczba ta wzrosła o 100 budynków. Według najnowszych danych GUS, liczba mieszkań w Gminie Góra wynosiła 7 109 natomiast ich łączna powierzchnia 548 762 m². Tabela poniżej przedstawia zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Góra na przestrzeni lat 2018-2023.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Góra w latach 2018-2023.

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Budynki mieszkalne	szt.	3 351	3 419	3 398	3 378	3 423	3 451
Mieszkania	szt.	6 978	6 997	6 994	7 026	7 080	7 109
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	526 311	528 691	533 325	537 497	544 935	548 762
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	75,4	75,6	76,3	76,5	77,0	77,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	26,3	26,6	28,1	28,6	29,3	29,7
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	os.	3,98	3,99	4,04	4,05	4,06	4,07

Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Góra to 7 109 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 357 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Góra to 5,32 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby

izb dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w Gminie Góra to 138,60 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

10.1.6. Środowisko

10.1.6.1. Powietrze

Jednym z głównych problemów środowiskowych zlokalizowanych na terenie gminy jest niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego, odczuwalna głównie w sezonie grzewczym.

Jakość powietrza w gminie Góra w ostatnich latach ulegała poprawie, jednak w dalszym ciągu nie odpowiada ona wszystkim obowiązującym normom. Na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2023 na terenie gminy odnotowano przekroczenia benzo(a)pirenu ze względu na stężenie średnie roczne w pyłe zawieszonym PM10.

Tabela 9. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminie Góra zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB dla 2023 roku.

Wyszczególnienie	Stężenie		
	min	max	średnia
PM10 średnia roczna [µg/m ³]	13,3	21,7	14,9
PM2,5 średnia roczna [µg/m ³]	8,5	14,6	9,9
BaP średnia roczna [ng/m ³]	0,20	1,51	0,26

Na terenie Gminy Góra brak stanowiska pomiarowego należącego do GIOŚ. Na terenie Miasta Góra zainstalowano 6 czujników pomiaru jakości powietrza w następujących lokalizacjach:

- Szkoła Podstawowa nr 1 , ul. Marii Konopnickiej 2,
- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 2,
- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Poznańska 2,
- Przedszkole Publiczne nr 1, ul. Stefana Żeromskiego 15,
- Zespół Żłobek i Klub Dziecięcy, ul. Piastów 34,
- ul. Lipowa - ul. Cicha.

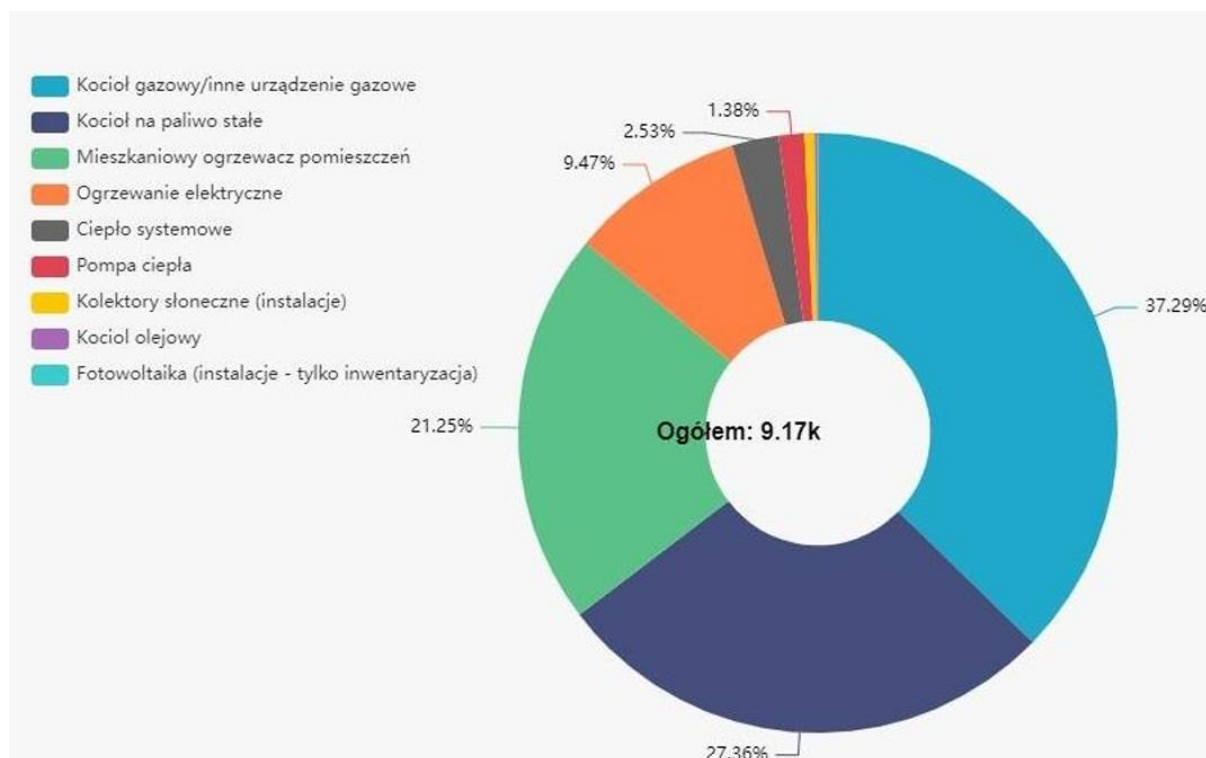
Czujniki zostały zakupione przez Urząd Miasta i Gminy w Górze w ramach środków finansowych Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska. Inicjatywy budowania gminnych sieci pomiarów jakości powietrza dostarczają danych poglądowych i mają wartość edukacyjną, jednakże należy mieć na uwadze iż systemy takie są oparte na niereferencyjnych metodach pomiarowych

(czujnikach, sensorach itp.). Czujniki te nie należą do systemu monitoringu którym dysponuje GIOŚ, w związku z czym wyniki uzyskiwane z tych systemów mogą różnić się od tych wytwarzanych w ramach system Państwowego Monitoringu Środowiska.

Na terenie gminy zlokalizowane są:

- 2 kotłownie lokalne – węglowa, olejowa/gazowa
- źródła indywidualne - źródła i urządzenia grzewcze na paliwa stałe (węgiel, drewno), paliwa ciekłe i gazowe (olej opałowy, gaz ziemny, gaz płynny LPG) oraz elektryczne urządzenia grzewcze. Spora część potrzeb cieplnych zabudowy gminy pokrywana jest na bazie rozwiązań indywidualnych (kotłownie indywidualne, piece ceramiczne, ogrzewania etażowe itp.). Szczególnie uciążliwe dla gminy (w tej grupie) są instalacje i urządzenia grzewcze wykorzystujące energię chemiczną paliwa stałego (węgiel kamienny) spalane np. w kotłach węglowych lub piecach ceramicznych. Ten rodzaj ogrzewania jest głównym źródłem powstawania CO, ze względu na utrudnione przeprowadzenie zupełnego spalania w warunkach domowych. Ogrzewania takie są źródłem zanieczyszczenia powietrza i stanowią podstawowe źródło emisji m.in.: pyłu, CO i SO₂, czyli tzw. „niskiej emisji”.

Struktura źródeł ciepła na terenie gminy Góra zgodnie z Centralną Ewidencją Emisyjności Budynków przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Struktura źródeł ciepła w Gminie Góra w 2023 roku.

10.1.6.2. Gospodarka wodami

Wody powierzchniowe

Gmina Góra w całości położona jest w obrębie dorzecza Odry. Najważniejszymi ciekami na terenie Gminy są: rz. Barycz oraz rz. Śląski Rów. Pierwsza z wymienionych uchodzi do Odry natomiast rzeka Śląski Rów uchodzi do rzeki Baryczy. Oba cieki są ze sobą połączone siecią kanałów i rowów melioracyjnych.

Dodatkowo, ważnym elementem hydrologii gminy są występujące liczne starorzecza, oczka wodne i rowy melioracyjne na polach oraz inne, mniejsze zbiorniki wodne np. zbiorniki przeciwpożarowe. Uzupełnieniem głównych cieków są pomniejsze rzeki takie jak potok Bełcz, potok Chlastawa, potok Tynica czy potok Świernia.

Stosownie do art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087), utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. W przypadku konieczności wykonania urządzeń wodnych jak również urządzeń melioracji wodnych (w tym ich odbudowy, rozbudowy, przebudowy lub rozbiórki tych urządzeń), stosownie do art. 388 ust. 1 ww. ustawy wymagane jest uzyskanie odpowiedniej zgody wodnoprawnej.

Zgodnie z aktualnie obowiązującą drugą aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW) gmina położona jest w obrębie występowania czternastu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 10. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Góra. wraz z określeniem ich statusu.

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status JCWP
Polski Rów od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy	PLRW6000191489	SZCW - silnie zmieniona część wód
Rów Polski od źródła do Kaczkowskiego Rowu	RW60001014853	SZCW - silnie zmieniona część wód
Masłówka	RW60001014689	SZCW - silnie zmieniona część wód
Chlastawa	RW600010147169	NAT - naturalna część wód
Dziczek	RW600010147189	NAT - naturalna część wód
Tynica	RW60001014749	NAT - naturalna część wód
Wiewiernica	RW60001014789	NAT - naturalna część wód
Dopływ z Sicin	RW60001014876	NAT - naturalna część wód

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status JCWP
Ostrowita	RW600010148729	NAT - naturalna część wód
Dopływ z Goli Górowskiej	RW60001014774	NAT - naturalna część wód
Bełcz	RW600010147129	NAT - naturalna część wód
Barycz od Sąsiedzicy do ujścia	RW600011149	SZCW - silnie zmieniona część wód
Śląski Rów	RW60001014869	SZCW - silnie zmieniona część wód
Kanał Świernia	RW60001014769	NAT - naturalna część wód

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Góra przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Góra.

Nazwa i kod JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan
Polski Rów od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy PLRW6000191489	słaby	OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy; makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	nikiel	zły
Rów Polski od źródła do Kaczkowskiego Rowu RW60001014853	umiarkowany	OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V)	-	-	zły
Masłówka RW60001014689	słaby	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity,	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene, nikiel	zły

Nazwa i kod JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan
		makrobezkręgowce			
Chlastawa RW600010147169	-	-	poniżej dobrego	bromowane difenyletery, heptachlor	zły
Dziczek RW600010147189	-	-	dobry	-	-
Tynica RW60001014749	zły	OWO, azot ogólny, azot azotanowy; ichtiofauna	dobry	-	zły
Wiewiernica RW60001014789	-	-	dobry	-	-
Dopływ z Sicin RW60001014876	-	-	dobry	-	-
Ostrowita RW600010148729	-	-	dobry	-	-
Dopływ z Goli Górowskiej RW60001014774	-	-	dobry	-	-
Bełcz RW600010147129	-	-	dobry	-	-
Barycz od Sąsiedzicy do ujścia RW600011149	umiarkowany	OWO, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylene, chlorfenwinfos; bromowane difenyletery	zły
Śląski Rów RW60001014869	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren	zły
Kanał Świernia RW60001014769	zły	OWO, azot ogólny,	-	-	zły

Nazwa i kod JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan
		azot azotanowy; ichtiofauna			

Jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych są zanieczyszczenia zawarte w ściekach odprowadzanych bez oczyszczania z gospodarstw indywidualnych. Stosowanie nadmiernych ilości nawozów sztucznych i chemicznych ochrony roślin w znacznej mierze mogą przyczyniać się do zanieczyszczeń zlewni rzeki Barycz.

Presje determinujące stan wód na terenie gminy to przede wszystkim presje troficzne i zasalające: nawożenie i depozycja oraz dopływ miejski (wody opadowe), źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone).

Według danych GIOŚ większość wód płynących zlokalizowanych na terenie gminy charakteryzuje się znacznym stopniem zanieczyszczeń. Wody rzek w większości zostały zaliczone do IV a więc takiej, w której klasyfikacja elementów biologicznych wskazuje na słaby stan elementów biologicznych.

Tabela 12. Cele środowiskowe wyznaczone dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Góra.

Nazwa i kod JCWP	Cel środowiskowy
Polski Rów od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy PLRW6000191489	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Rów Polski od źródła do Kaczkowskiego Rowu RW60001014853	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Masłówka RW60001014689	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylene(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Chlastawa RW600010147169	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny

Nazwa i kod JCWP	Cel środowiskowy
Dziczek RW600010147189	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
Tynica RW60001014749	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Wiewiernica RW60001014789	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Dopływ z Sicin RW60001014876	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Ostrowita RW600010148729	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Dopływ z Goli Górowskiej RW60001014774	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Bęcz RW600010147129	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Barycz od Sąsiecznicy do ujścia RW600011149	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Barycz od ujścia do ujścia Orli (dla certy); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Śląski Rów RW60001014869	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Kanał Świernia RW60001014769	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny

Obecnie obowiązuje Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy przyjęty przez Ministra Infrastruktury w dniu 15 lipca 2021 r. a ogłoszony w dniu 3 września 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615). Gmina Góra leży na terenach silnie zagrożonych suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną. W dokumencie uwzględniono działania związane z przeciwdziałaniem skutkom suszy poprzez podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach:

- zurbanizowanych, poprzez tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych.
- rolnych, poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, pasów buforowych, zachowanie oraz wykorzystanie morfologii terenów rolniczych dla odtworzenia śródpolnych oczek wodnych, mokradeł, bagien, torfowisk, stref przybrzeżnych rzek oraz zbiorników wodnych, utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp, stoków o znacznym nachyleniu (zadarnionych stref buforowych) w celu ochrony przed erozją, spowolnienia lub rozproszenia spływu wód powierzchniowych oraz wzmacniania retencji wodnej gleb, zrównoważone nawożenie - prawidłowe gospodarowanie nawozami naturalnymi bezpośrednio wpływa na poprawę dostępności wody, wzbogacanie gleby w próchnicę - najbardziej istotną cechą gleb z wysoką zawartością próchnicy jest ich znaczący wpływ na zwiększenie odporności na stres suszy rolniczej roślin bytujących na takim stanowisku, zwiększenie udziału Trwałych Użytków Zielonych (TUZ) w ogólnym areale terenów rolniczych.

Wody podziemne

Podstawowym źródłem pokrycia potrzeb wodnych mieszkańców oraz gospodarki na terenie gminy są ujęcia wód podziemnych zlokalizowanych w miejscowościach: Góra, Czernina, Wierzowice Wielkie oraz Ryczeń. Użytkowe piętra i poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Wody podziemne zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża.

Gmina leży w granicach jednej jednolitej części wód podziemnych i jest to (JCWPd) 79, położonej w regionie wodnym Środkowej Odry. W granicach Gminy Góra występuje jeden Główny Zbiornik Wód Podziemnych i jest to: GZWP nr 303 (Pradolina Barycz – Głogów (E)). W niewielkiej odległości od północnej granicy Gminy znajduje się GZWP nr 307 (Sandr Leszno). GZWP nr 303 zlokalizowany jest w południowej oraz centralnej części Gminy.

Na podstawie badań prowadzonych w 2022 i 2023 roku w miejscowości Czernina Górna stan wód podziemnych na terenie gminy zaliczono do klasy III – zadowalającej.

Tabela 13. Cele środowiskowe wyznaczone dla Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Góra.

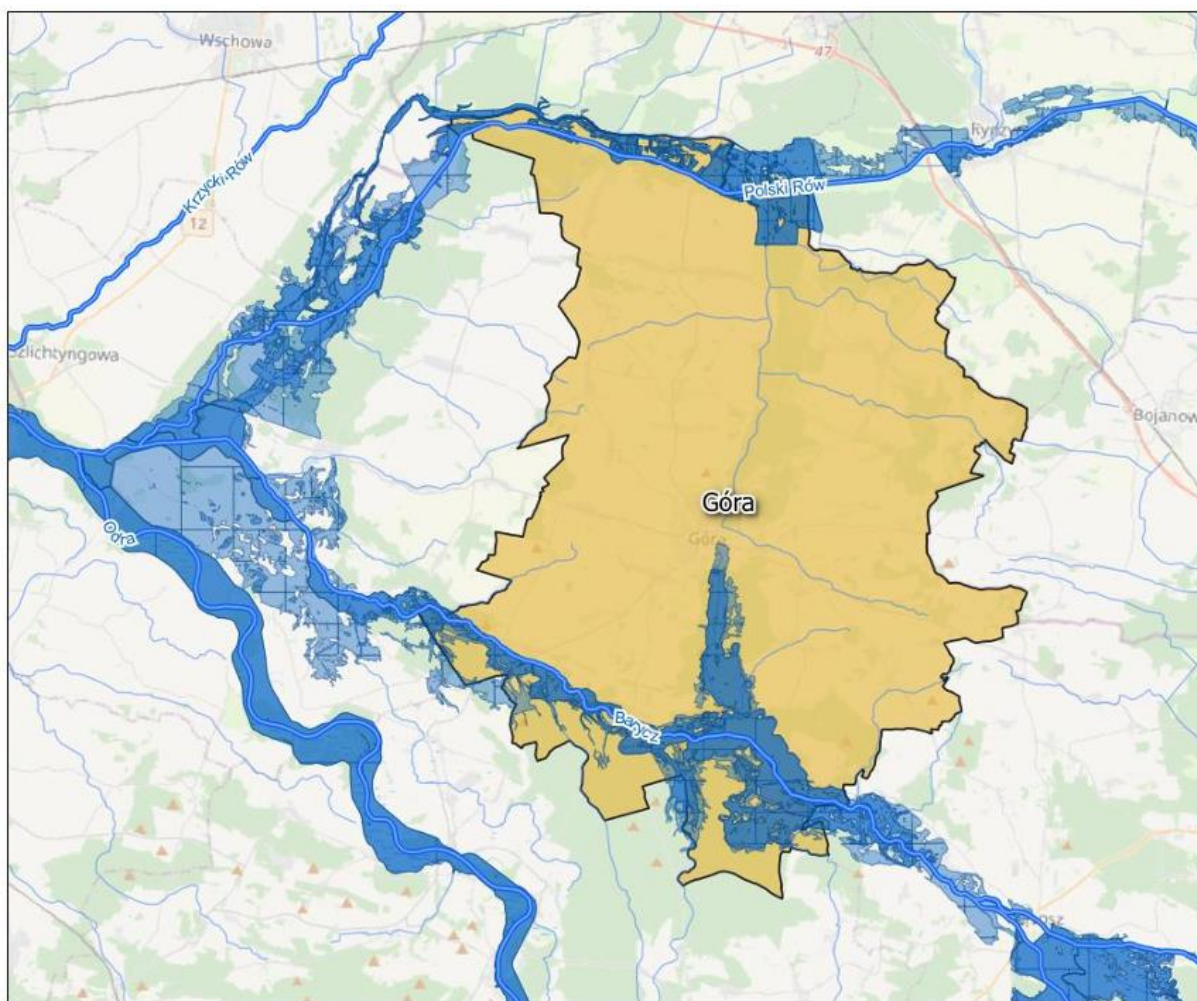
Kod JCWP	Cel środowiskowy
GW600079	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Zagrożenie powodziowe

Na terenie Gminy Góra występują obszary zagrożone powodzią. Znaczące podtopienia mogą mieć miejsce w porze wiosennych roztopów oraz w trakcie ulewnych opadów w północnej oraz południowej części gminy.

Ze względu na niewielkie powierzchnie zlewni cieków charakteryzują się małymi przepływami i jako takie nie stwarzają zagrożenia powodziowego. Ich położenie w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią spowodowane jest w głównej mierze oddziaływaniem wód rzeki Baryczy, której są dopływami. Wody Baryczy powodują zjawisko cofki w Tynicy, Świerni, Luboszycy, Rzęśniku i Źródłiskach.

Jedyną, ale i największą rzeką na terenie gminy, która jest w dużej mierze obwałowana, jest rzeka Barycz. Tereny położone w dolinie rzeki chronione są obwałowaniami klasy czwartej, wykonanymi w większości przed 1945 r. Na terenie Gminy Góra zmodernizowano w roku 1998 prawostronne obwałowanie, pomiędzy km 23+500 – 28+100, w ramach budowy zbiornika retencyjnego Ryczeń, Zawieścice, Grabowno i Wierzowice Wielkie. Lewostronne obwałowanie rzeki ma długość 7,233 km i chroni obszar o powierzchni 1 743 ha, głównie użytków zielonych i gruntów rolnych oraz leśnych w obrębach Osetno Małe, Osetno, Ryczeń i Wierzowice Małe. Elementami wałów jest 39 budowli wałowych, w tym 5 śluz i 34 przepusty.

Rysunek 5. Obszar zagrożenia powodziowego w Gminie Góra.

Dla analizowanego terenu obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. 2022 r. poz. 2714) przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. i ogłoszony w dniu 22 grudnia 2022 r., który wszedł w życie w dniu 23 marca 2023 r.

Jednym z celów głównych PZRP jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, wśród których wymienia się wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jako cel szczegółowy, z kolei ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe stanowi cel szczegółowy celu głównego, jakim jest obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.

10.1.6.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Sieć wodociągowa

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności Gminy Góra są ujęcia wód podziemnych. Na terenie Gminy Góra za jakość wody odpowiada Technika Komunalna „TEKOM” w Górze, ul. Podwale 12a. Dyspozycyjna wydajność istniejących ujęć wody podziemnej jest w zupełności

wystarczająca dla całej ludności gminy na wodę pitno-gospodarczą. Większość miejscowości z terenu gminy zaopatrywana jest w wodę przez system oparty o 4 stacje uzdatniania wody na ujęciach wód oraz sieć wodociągów grupowych w ww. miejscowościach. Natomiast 10 miejscowości tj. Borszyn Wielki, Bronów, Witoszyce, Chróścina, Radosław, Łagiszyn, Brzeżany, Polanowo, Nowa Wioska i Strumienna zasilane są z sieci wodociągowych eksploatowanych przez zakłady wodociągów sąsiednich gmin: Niechlów, Wąsosz oraz Bojanowo.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Góra jest dobrze rozwinięta. 99,5% mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci wodociągowej.

Tabela 14. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Góra.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023
1	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	178,1	178,3
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 566	3 601
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	628,2	607,0
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	18 523	-
5	% ludności korzystającej z instalacji	%	99,5	-
6	Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	33,6	32,8

10.1.6.4. Gospodarka odpadami

Źródłami powstawania odpadów komunalnych w gminie są gospodarstwa domowe, czyli nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości niezamieszkałe - obiekty infrastruktury i użyteczności publicznej (sektor gospodarczy, handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo itp.).

W Gminie Góra funkcjonuje stacyjny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdujący się w Górze przy ul. Poznańskiej 34. Mieszkańcy w ramach poniesionej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczać tam posegregowane odpady bezpłatnie. Podmiotem prowadzącym PSZOK jest Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o. o., 56-200 Góra, ul. Podwale 12a. Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniali we własnym zakresie i na własny koszt. Masa odpadów zebranych w PSZOK w ostatnich latach ulegała wahaniom.

Tabela 15. Masa odpadów zebranych w PSZOK [Mg].

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Masa odpadów zebranych w PSZOK [Mg]	1161,452	569,48	1140,06	951,2821

Bezpośrednio na terenie Gminy Góra nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Gmina nie posiada instalacji służącej do przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. W związku z powyższym Gmina Góra nie ma możliwości zagospodarowania odpadów we własnym zakresie i odpady te są transportowane przez uprawnioną firmę do miejsc zagospodarowania. Zmieszane odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania z terenu Gminy Góra były przekazywane przez przedsiębiorcę odbierającego odpady do Instalacji GPK-SUEZ Głogów Sp. z o. o.

W poniższej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Góra w latach 2020-2023. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych odpadów ulegał wahaniom na przestrzeni lat.

Tabela 16. Stan gospodarki odpadami w Gminie Góra w latach 2020-2023.

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych, w tym:	Mg	6 061,50	5 756,29	4 961,944	5 025,7318
zmieszane	Mg	4 573,86	5 050,74	4 337,28	4 195,28
segregowane	Mg	1 487,64	705,55	624,664	830,4518
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	%	24,54	12,26	12,59	16,52
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	kg	298	325	333	314

W poniższej tabeli przedstawiono masę odpadów azbestowych na terenie gminy Góra.

Tabela 17. Masa wyrobów azbestowych na terenie gminy Góra.

Wyszczególnienie	Wyroby azbestowe [kg]		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
Zinventaryzowane	2 845 073	1 661 543	1 183 530

Unieszkodliwione	340 376	331 386	8 990
Pozostałe do unieszkodliwienia	2 504 698	1 330 158	1 174 540

Gmina corocznie realizuje działania związane z usuwaniem azbestu. W latach 2020-2023 usunięto z terenu gminy Góra 101,46 Mg odpadów azbestowych.

Gmina prowadzi działania informacyjne z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, m.in. za pomocą plakatów, strony internetowej oraz przy użyciu mediów społecznościowych. Mieszkańcy mają także możliwość zgłaszania uchybień występujących po stronie Wykonawcy.

10.1.6.5. Zasoby przyrodnicze

Obszar Gminy cechuje wysoce urozmaicona szata roślinna, na której występuje wiele gatunków chronionych oraz cennych przyrodniczo obszarów. Na terenie gminy występują płaty roślinności łąkowej, pastwiska oraz roślinność związana ze zbiorowiskami wodnymi porastająca niektóre odcinki rzek, starorzeczy, zbiornik retencyjny w Ryczeniu oraz zwirownie, piaskownie, glinianki i inne oczka wodne. Wśród łąk obserwowanych na terenie Gminy przeważają łąki kaczeńcowe i wyczyńcowe, ale występują również rzadkie łąki trzęślicowe, grądowe rajgrasowe czy nawiązujące do muraw napiaskowych i kserotermicznych. Obserwowane są również ziołorośla oraz zbiorowiska szuwarów wielkoturzycowych. Na terenie Gminy Góra występują gatunki roślin objętych ścisłą ochroną gatunkową i częściową ochroną gatunkową. Znajdują się także gatunki zagrożone i rzadkie. Wśród gatunków roślin zagrożonych, rzadkich i chronionych występujących na terenie Gminy, wymieniłem należy: ciemiężyk drobnokwiatowy (*Vincetoxicum hirundinaria*), cis pospolity (*Taxus baccata*), goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*), groszek błotny (*Lathyrus palustris*), grzybień biały (*Nymphaea alba*), kokorycz pusta (*Corydalis cava*) czy miodownik melisowaty (*Melittis melissophyllum*). Ponadto w gminie występują m.in. dziki bez koralowy (*Sambucus racemosa*), olsza szara (*Alnus incana*), świerk pospolity (*Picea abies*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), goździk kartuzek (*Dianthus carthusianorum*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), jałowiec pospolity (*Juniperus communis*) czy zawciąg pospolity (*Armeria maritima*). Wśród gatunków reprezentujących faunę Gminy Góra występuje 151 gatunków zwierząt objętych ochroną prawną. Wśród nich znajduje się 28 gatunków zagrożonych w całej Europie. Do najcenniejszych przedstawicieli fauny w gminie należą: czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*), bielinek rukiewnik (*Pontia daplidice*), kosternik leśniak (*Carterocephalus silvicola*), certa (*Vimba vimba*), śliz (*Barbatula barbatula*), kumak nizinny (*Bombina orientalis*), ropucha zielona (*Bufo viridis*), ropucha szara (*Bufo bufo*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), bekas kszyc (*Gallinago gallinago*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), brodziec samotny (*Tringa ochropus*), wydra (*Lutra lutra*) czy bóbr europejski (*Castor fiber*). Największą grupę zwierząt objętych ochroną gatunkową w obrębie Gminy stanowią ptaki. Na obszarze Gminy stwierdzono występowanie aż 125 chronionych gatunków ptaków. Znacznie mniej jest płazów i gadów (13 gatunków), ssaków (11 gatunków) czy ryb i motyli dziennych (po 1 gatunku).

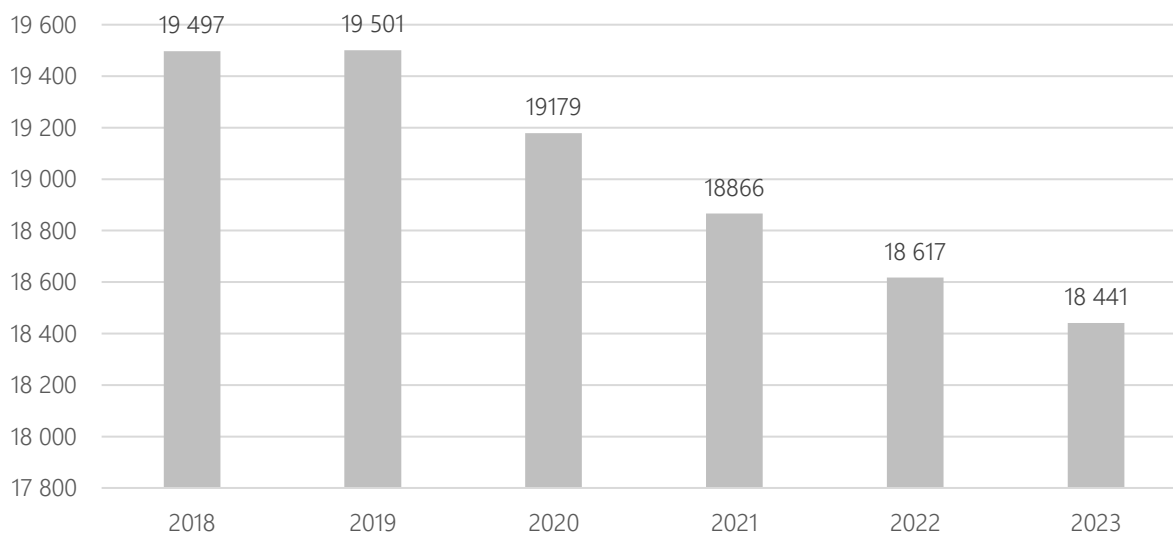

10.2. Diagnoza części społecznej

10.2.1. Demografia

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Górze w roku 2023 liczyła 18 441 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 69,4 os./km². 57% mieszkańców zamieszkuje część miejską gminy, a 43% część wiejską Gminy Góra.

Wykres 4. Liczba mieszkańców gminy Góra w latach 2018-2023.

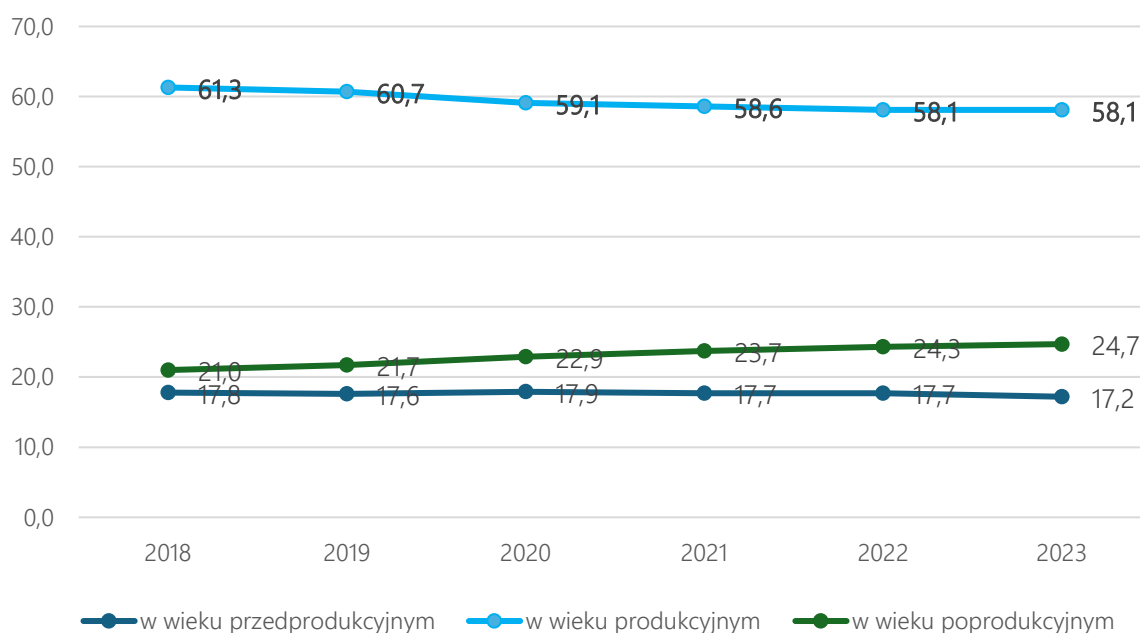
Układ osadniczy w Gminie Góra cechuje duże rozdrobnienie. Na stosunkowo niewielkiej przestrzeni zlokalizowane są aż 43 jednostki urbanistyczne, w których zamieszkują mieszkańcy. Dominują małe jednostki osadnicze zamieszkałe przez nie więcej niż 200 mieszkańców.

Tabela 18. Liczba mieszkańców Gminy Góra w podziale na jednostki osadnicze.

Wielkość jednostki osadniczej	Liczba jednostek osadniczych
do 100 mieszkańców	16
101 do 200 mieszkańców	13
201 – 300 mieszkańców	4
301 – 400 mieszkańców	5
401 – 500 mieszkańców	2
501 – 600 mieszkańców	1
601 – 700 mieszkańców	0
701 – 800 mieszkańców	0

Wielkość jednostki osadniczej	Liczba jednostek osadniczych
801 – 900 mieszkańców	1
powyżej 10 000 mieszkańców	1
Razem	43

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni badanych pięciu lat spada. Udział osób w wieku poprodukcyjnym z roku na rok wzrasta. Warto zauważyć, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w całym analizowanym okresie była mniejsza od liczby osób w wieku poprodukcyjnym, i ta różnica coraz bardziej się powiększa. Jest to bardzo ważny wskaźnik demograficzny, który zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ może mieć wpływ na różne aspekty społeczno-gospodarcze.

Wykres 5. Udział mieszkańców wg ekonomicznych grup wieku.

Gęstość zaludnienia dla obszaru całej gminy nie jest duża i wynosi 73 osoby/km². Najwyższą gęstość zaludnienia posiadają środkowo-zachodnie obszary gminy, najniższą obszary południowe. Na zwiększoną gęstość zaludnienia w środkowej i zachodniej części gminy mają wpływ dwie największe miejscowości gminy: miasto Góra z gęstością zaludnienia 833 osoby/km² i Czernina – 121 osób/km².

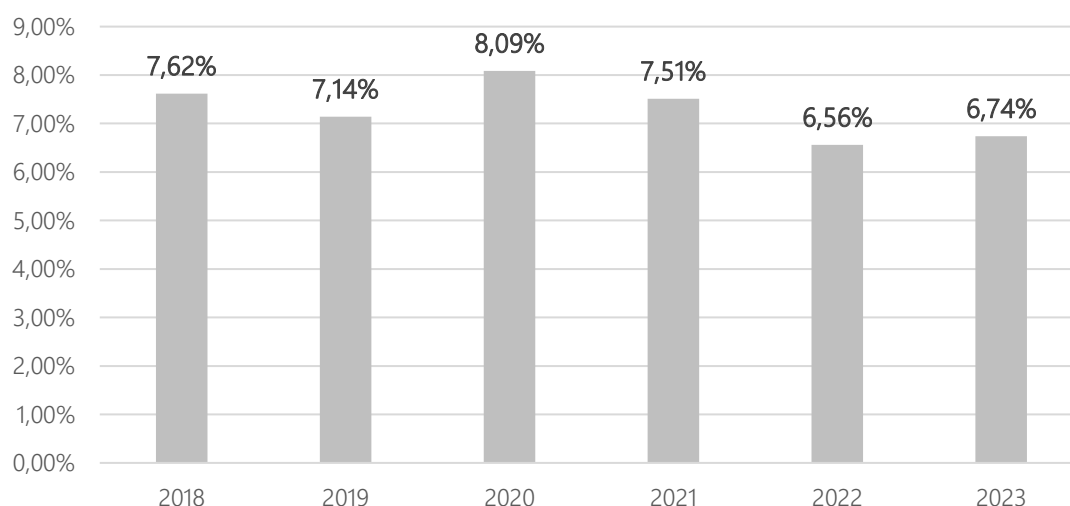
10.2.2. Bezrobocie

W analizowanych latach 2018-2023 liczba osób bezrobotnych na terenie gminy spadała, za wyjątkiem roku 2020 oraz niewielkiego wzrostu liczby bezrobotnych w 2023 roku.

Tabela 19. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Góra w latach 2018-2023.

Rok	Liczba bezrobotnych	W tym kobiety
2018	897	541
2019	855	495
2020	947	509
2021	857	471
2022	731	410
2023	740	412

Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Góra. Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie gminy w ostatnich latach spada (za wyjątkiem roku 2020 i 2023). Analizowana stopa bezrobocia w 2023 roku jest niższa od wartości dla powiatu górowskiego (14,1%), ale wyższa od wartości dla województwa dolnośląskiego (4,4%).

Wykres 6. Stopa bezrobocia na terenie gminy Góra w latach 2018-2023.

Biorąc pod uwagę liczbę bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy to największy problem stanowi duża liczba osób długotrwale bezrobotnych oraz wysoka liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Tabela 20. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2023 roku.

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Liczba bezrobotnych
Do 30 roku życia	211

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Liczba bezrobotnych
Długotrwale bezrobotne	397
Powyżej 50 roku życia	190
Korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	126
Posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	130
Posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	1
Niepełnosprawni	77
Poszukujący pracy	36

Największą grupę bezrobotnych na terenie gminy Góra stanowią osoby długotrwale bezrobotni, którym statystycznie najtrudniej jest odnaleźć się na rynku pracy. Może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy, ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku oraz brakiem możliwości dojazdu do pracy. Wśród osób długotrwale bezrobotnych dominują kobiety – 65% wszystkich osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 21. Bezrobotni z terenu gminy Góra w 2023 r. w podziale na czas pozostawania bez pracy.

Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych	W tym kobiety
Do 1 miesiąca	64	26
Od 1 do 3 miesięcy	137	72
Od 3 do 6 miesięcy	108	46
Od 6 do 12 miesięcy	122	68
Od 12 do 24 miesięcy	107	67
Powyżej 24 miesięcy	202	133

10.2.3. Kapitał społeczny

Formy opieki do lat 3

Do form opieki nad dziećmi do lat 3 zalicza się żłobki oraz kluby dziecięce.

Zespół Żłobek i Klub Dziecięcy w Górze jest instytucją opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Jest jedną z 9 najwyżej ocenianych i utytułowanych placówek w kraju, promującą Gminę Góra na szczeblu ogólnopolskim. Placówka została utworzona w 2018 roku na mocy uchwały Rady

Miejskiej Góry z dnia 28 listopada 2017 r. i wpisana 15 marca 2018 r. do Rejestru Żłobków i Klubów Dziecięcych. Jednostka powstała w ramach rządowego programu „Maluch 2017”.

W skład zespołu wchodzi dwie instytucje:

- Żłobek w Górze – 60 miejsc pobytu dla dzieci w 5 grupach,
- Klub Dziecięcy w Górze – 30 miejsc pobytu dla dzieci w 2 grupach.

Rodzice chętnie korzystają z usług oferowanych przez instytucję. Na dzień 31.12.2023 r. do Żłobka uczęszczało 59 dzieci, a do Klubu Dziecięcego 29 dzieci.

Przedszkola i szkoły Gmina Góra jako jednostka samorządu terytorialnego - jest organem prowadzącym dla publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół podstawowych.

Przedszkola i szkoły

Uchwałą nr LXIII/560/23 z dnia 26 maja 2023 r. Rada Miejska Góry ustaliła od 1 września 2023 r. następującą sieć publicznych przedszkoli:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Marii Konopnickiej w Górze, funkcjonujące w dwóch budynkach:
  - Góra, ul. Stefana Żeromskiego 15,
  - Góra, ul. Stefana Żeromskiego 15a;
- Przedszkole Publiczne Nr 3 im. Jasia i Małgosi w Górze, funkcjonujące w dwóch budynkach:
  - Góra, ul. Piastów 7,
  - Stara Góra 14b;
- Przedszkole Publiczne w Czerninie w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. św. Huberta w Czerninie;
- Przedszkole Publiczne w Glince w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Władysława Reymonta w Witoszycach;
- Przedszkole w Ślubowie w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Janusza Korczaka w Ślubowie;
- Przedszkole w Witoszycach w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Władysława Reymonta w Witoszycach.

Gmina Góra na dzień 30 września 2023 r. dysponowała 647 miejscami w publicznych przedszkolach, do których uczęszczało 397 dzieci w wieku od 3 do 5 lat (w tym 1 dziecko z Ukrainy) oraz 178 dzieci (w tym 1 dziecko z Ukrainy) 6 – letnich i starszych, które odbywały roczne obowiązkowe przygotowania przedszkolne. Zajęcia odbywały się w 28 oddziałach przedszkolnych.

Ponadto na terenie Gminy Góra w 2023 r. funkcjonowało przedszkole niepubliczne prowadzone przez osobę fizyczną: Przedszkole Niepubliczne „Akademia Malucha” z siedzibą w Górze, Os. Kazimierza Wielkiego 7, dysponujące 76 miejscami.

Uchwałą nr LXIII/558/23 Rady Miejskiej Góry z dnia 26 maja 2023 r. ustalono od dnia 1 września 2023 r. nową sieć prowadzonych przez gminę publicznych szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Bolesława Prusa w Górze,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Górze,
- Szkoła Podstawowa w Czerninie w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. św. Huberta w Czerninie,
- Szkoła Podstawowa w Ślubowie w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Janusza Korczaka w Ślubowie,
- Szkoła Podstawowa w Witoszycach w Zespole Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Władysława Reymonta w Witoszycach.

Średnia zdawalność egzaminów ósmoklasisty (język angielski) w 2024 roku wynosiła na terenie gminy 53,47% i stanowiła najwyższą wartość wśród gmin powiatu górowskiego. Zdawalność egzaminów na terenie gminy była natomiast niższa od wartości dla województwa (66,1%).

Średnia zdawalność egzaminów ósmoklasisty (język polski) w 2024 roku wynosiła na terenie gminy 34,4% i stanowiła jedną z niższych wartości wśród gmin powiatu górowskiego (trzecia z czterech pozycji). Zdawalność egzaminów na terenie gminy była niższa od wartości dla województwa (57,96%).

Średnia zdawalność egzaminów ósmoklasisty (matematyka) w 2024 roku wynosiła na terenie gminy 48,76% i stanowiła jedną z niższych wartości wśród gmin powiatu górowskiego (trzecia z czterech pozycji). Zdawalność egzaminów na terenie gminy była niższa od wartości dla województwa (48,87%).

Gmina Góra jest organizatorem dowozu dzieci do szkół i przedszkoli w ramach regularnego przewozu osób w publicznym transporcie drogowym, na podstawie zakupionych biletów miesięcznych z następujących miejscowości (zgodnie z obwodami na dzień 1 września 2023 r.):

- do Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Bolesława Prusa w Górze z miejscowości: Gola Górowska, Jastrzębia, Kietlów (gmina Góra), Osetno, Osetno Małe, Rogów Górowski, Ryczeń, Stara Góra, Włodków Górny,
- do Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Górze z miejscowości Brzeżany, Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Kruszyniec, Sławęcice, Strumienna, Ułanka, Włodków Dolny,
- do Zespołu Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. św. Huberta w Czerninie z miejscowości: Ligota, Strumyk, Sułków, Żarki,
- do Zespołu Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Janusza Korczaka w Ślubowie z miejscowości: Bronów, Grabowno, Kłoda Górowska, Szedziec, Wieruszowice, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Zawieścice,
- do Zespołu Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Władysława Reymonta w Witoszycach z miejscowości: Chróścina, Glinka, Laskowa, Łagiszyn, Nowa Wioska, Polanowo, Polanowiec, Radosław.

10.2.4. Kultura

Na terenie Gminy Góra funkcjonują dwie instytucje kultury, dla których organizatorem jest Gmina Góra: Dom Kultury w Górze oraz Biblioteka Miejska w Górze. Efektem działań tych instytucji było

upowszechnianie kultury poprzez organizację różnego rodzaju imprez, spotkań, wystaw, koncertów, innych wydarzeń kulturalnych oraz udostępnianie zbiorów bibliotecznych.

Dom Kultury w Górze został wpisany do rejestru Instytucji Kultury w dniu 2 stycznia 2001 r. pod pozycją nr 1/2001. Instytucja została powołana na podstawie uchwały nr XXIV/259/00 Rady Miejskiej w Górze z dnia 7 grudnia 2000 r. w sprawie utworzenia instytucji kultury pod nazwą Dom Kultury w Górze. W 2023 r. w Domu Kultury w Górze prowadzone były następujące sekcje:

- muzyczne – takie jak:
  - zajęcia wokalne i choreografii scenicznej, zarówno dla osób indywidualnych, jak i grup w różnym wieku i stopniu zaawansowania;
  - nauka gry na instrumentach, w tym na instrumentach perkusyjnych, klawiszowych, dętych blaszanych i drewnianych, oraz nauka gry na gitarze (akustyczna, elektryczna) i gitarze basowej;
  - w 2023 r. odbywały się także próby zespołów muzycznych i śpiewaczych: Big Band Domu Kultury w Górze, Niezapominajki, Ancora oraz Osetnopolanie. Swój talent szlifował także zespół amatorski AMMA i LEASH,
- plastyczne – w ramach działalności sekcji organizowane były wystawy tematyczne składające się z prac podopiecznych oraz konkursy plastyczne o zasięgu gminnym, zakończone wystawami pokonkursowymi,
- rytmiczne – w ramach tych sekcji prowadzono zajęcia z rytmiki w dwóch grupach wiekowych: 5-6 lat oraz 7-8 lat,
- akrobatyki – zajęcia z podstaw akrobatyki dla dzieci i młodzieży, rozwijające wytrzymałość, zręczność oraz orientację przestrzenną,
- zajęcia teatralne – zajęcia grupy teatralnej odbywały się przez cały rok szkolny, dzieci zaprezentowały spektakl pt.: „Elfy i świąteczne zamieszanie”,
- warsztaty rękodzielniczo – zajęcia były skierowane do seniorów, którzy chcą bliżej zapoznać się z różnymi technikami rękodzieła i podzielić się swoimi umiejętnościami,
- sekcja brydża sportowego – prowadzono zajęcia oraz turnieje brydża sportowego,
- grupa filmowo-fotograficzna – uczestnicy zajęć przyswajali wiedzę teoretyczną praktyczną. Zajęcia obejmowały zagadnienia montażu filmów, obróbki fotografii, pracy na planie filmowym ze światłem sztucznym i naturalnym, obsługę narzędzi operatorskich w tym drona, stabilizatorów i gimballi, różnego rodzaju statywów, adapterów i innych osprzętów ze świata filmu i fotografii.

Praca kina Domu Kultury kontynuowana była od piątku do niedzieli. Oprócz tego organizowano projekcje na żądanie w środku tygodnia.

Biblioteka Miejska w Górze to samorządowa instytucja kultury działająca na podstawie Statutu nadanego uchwałą Rady Miejskiej w Górze nr XXIV/261/00 z dnia 7 grudnia 2000 r. w sprawie utworzenia instytucji kultury pod nazwą: Biblioteka Miejska w Górze.

Główna siedziba biblioteki mieści się w Górze przy ul. Adama Mickiewicza 1A.

Biblioteka Miejska w Górze posiada trzy filie biblioteczne:

- Filia Biblioteczna Nr 1 w Górze, ul. Piastów 6, 56 – 200 Góra,

- Filia Biblioteczna Czernina, ul. Rynek 8, 56 – 200 Góra,
- Filia Biblioteczna Chróścina, Chróścina 28, 56 – 200 Góra.

Biblioteka Miejska w Górze ma za zadanie służyć społeczności Gminy Góra poprzez upowszechnianie wiedzy i dorobku kultury za pośrednictwem książek, czasopism oraz Internetu. Funkcją Biblioteki jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych poprzez udostępnianie zgromadzonych zbiorów oraz poszerzanie kręgów czytelniczych. Zadaniem Biblioteki jest gromadzenie, opracowanie, ochrona i udostępnianie zbiorów, pełnienie funkcji ośrodka informacji bibliotecznej, a także organizowanie imprez popularyzujących wiedzę, książkę i czytelnictwo.

Biblioteka udostępniała księgozbiór pięć dni w tygodniu w każdej placówce. W 2023 r. Bibliotekę oraz filie biblioteczne odwiedziło 55 361 osób, które skorzystały z oferty bibliotecznej. Zapisanych było łącznie 2 362 czytelników, którzy wypożyczyli 47 269 książek, 5 880 książek elektronicznych (e-booki i audiobooki) i 18 004 czasopism.

Instytucja udostępnia czytelnikom książki drukowane, książki mówione (audiobooki), książki elektroniczne (e-booki) oraz czasopisma. W 2023 r. księgozbiór biblioteczny wzbogacił się o 1 022 pozycje książkowe, z czego 496 książek zakupiono, a 526 książek otrzymano w darze. Biblioteka udostępnia czytelnikom łącznie 51 001 książek drukowanych oraz ponad 140 000 e-booków i audiobooków na platformie Legimi. Umożliwiono czytelnikom korzystanie z zasobów Akademiki, czyli cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych, liczącej w sumie 3 761 850 dokumentów. W Bibliotece i filiach bibliotecznych udostępnia się czytelnikom łącznie ok. 40 tytułów czasopism bieżących.

Czytelnicy mają do dyspozycji wrzutnię, która służy do samodzielnego zwrotu wypożyczonych książek. W 2023 r. w Bibliotece wprowadzono usługę „Książka na telefon”, mogą z niej korzystać mieszkańcy Góry, którzy ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność nie mają możliwości odwiedzić osobiście biblioteki. Biblioteka Miejska w Górze prowadzi system elektronicznej obsługi kont czytelników. Biblioteka pracuje na zintegrowanym systemie bibliotecznym Aleph.

10.2.5. Sport

Aktywność sportowa jest jednym z priorytetów działalności szkół, klubów sportowych, stowarzyszeń oraz samorządu gminnego. Efektem działań w zakresie sportu jest zagospodarowanie wolnego czasu oraz poprawa kondycji fizycznej i zdrowotnej mieszkańców Gminy Góra, korzystających z szerokiej oferty obiektów sportowych.

Obiekty sportowe Gminy Góra są obiektami użyteczności publicznej, działające w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb społeczności lokalnej w zakresie sportu i rekreacji. Wachlarz dyscyplin sportowych, które mogą uprawiać mieszkańcy gminy oraz sprawdzić swoje wyniki podczas zawodów sportowych, jest bardzo szeroki: piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, piłka siatkowa plażowa, piłka koszykowa, kręgle, pływanie, tenis stołowy, tenis ziemny, badminton, petanque, lekkoatletyka, biegi długodystansowe, nordic walking, kolarstwo górskie, biegi terenowe, street workout, jazda na rowerze, hulajnodze, deskorolce lub rolkach na torze pumptrack, itp.

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze. W centrum działalności jednostki znajduje się zarządzanie obiektami sportowymi (siłownie, sale do aerobiku, basen). W ostatnich latach w ramach działania ośrodka realizowanych było wiele imprez sportowych. W zakresie wspierania osób starszych oraz osób niepełnosprawnych stwarzano możliwość do korzystania z infrastruktury sportowej przez osoby starsze (napowietrzna siłownia, bieżnia lekkoatletyczna, kryta pływalnia wraz z kręgielnią, basen miejski, bulodromy do gry w Petanque). Udostępniano dla Środowiskowego Domu Samopomocy obiekty OKF – basen miejski, kryta pływalnia, kręgielnia. Organizowano samodzielnie lub z innymi instytucjami programy mające na celu alternatywne możliwości spędzania czasu wolnego i rozwój kapitału społecznego (turniej Petanque o Puchar Dyrektora, Ogólnopolski Bieg Niepodległości, współorganizacja Białej Soboty pod hasłem: „Zadbaj o swoje zdrowie”, w tym - badanie densytometryczne i porady specjalistyczne dotyczące osteoporozy, badanie RTG obrazujące gęstość kości, badania stomatologiczne w dentobusie, konsultacje medyczne z zakresu ginekologii i położnictwa, konsultacje medyczne z zakresu medycyny rodzinnej i pediatrii).

Wykaz obiektów:

1. Kompleks sportowy przy ul. Sportowej (prowadzony przez Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze). W jego skład wchodzi:

- pełnowymiarowe boisko główne do piłki nożnej 100 m x 64 m,
- boisko treningowe,
- poliuretanowa bieżnia lekkoatletyczna 400 m x 4 torów + 6 torów do biegów sprinterskich (na 100 m i 110 m przez płotki),
- skocznia w dal,
- skocznia wzwyż,
- rzutnia do pchnięcia kulą,
- boisko „Orlik 2012” ze sztucznej trawy, oświetlone, przeznaczone do gry w piłkę nożną, o wymiarach 62 m x 30 m,
- boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” z poliuretanu, oświetlone, przeznaczone do gry w piłkę siatkową i w koszykówkę, o wymiarach 30 m x 20 m,
- 5 boisk do petanque,
- siłownia na świeżym powietrzu, składająca się z 12 urządzeń,
- urządzenia street workout,
- tor rowerowy PUMPTRACK, przeznaczony do jazdy na rowerze, hulajnodze, deskorolce i rolkach,
- sztuczne lodowisko wraz z wypożyczalnią łyżew, zlokalizowane na stadionie miejskim; jego funkcjonowanie jest uzależnione od warunków atmosferycznych (czynne sezonowo grudzień – marzec); powierzchnia lodowiska jest równa 540 m²; na tafli podczas jednej sesji może przebywać jednocześnie 40 osób,
- wypożyczalnia rowerów, która dysponuje 2 rowerami damskimi, 2 rowerami męskimi i 2 rowerami dziecięcymi,
- plac zabaw dla dorosłych, jako miejsce alternatywnego spędzania wolnego czasu, powstały w roku 2023.

2. Kompleks sportowy przy ulicy Zielonej. W jego skład wchodzi:

- hala sportowa „Olimpia”, z pełnowymiarowymi boiskami do piłki ręcznej, piłki koszykowej i piłki siatkowej oraz boiska do badmintonu; w hali znajdują się trybuny na około 250 miejsc siedzących, elektroniczna tablica wyników i nagłośnienie; ponadto są: siłownia, salka fitness, salka do gimnastyki korekcyjnej, cztery szatnie dla zawodników z natryskami i toaletami, toalety dla kibiców oraz toaleta dla osób niepełnosprawnych,
- boisko „Orlik 2012” ze sztucznej trawy, oświetlone, przeznaczone do gry w piłkę nożną, o wymiarach 60 m x 30 m,
- boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” z poliuretanu, oświetlone, przeznaczone do gry w piłkę siatkową i w koszykówkę, o wymiarach 32,1 m x 19,1 m,
- skatepark czyli plac przeznaczony do uprawiania sportów ekstremalnych: jazdy na deskorolce oraz wyczynowej jazdy na rolkach, składający się z 5 urządzeń.

3. Basen miejski przy ul. Adama Mickiewicza w Górze. W jego skład wchodzi:

- basen wielofunkcyjny z niecką o wymiarach 50 m x 20 m,
- 2 boiska do siatkówki plażowej.

4. Kompleks „Dolnośląski Delfinek” przy ul. Szkolnej w Górze. W jego skład wchodzi:

- kryta pływalnia z czterotorową niecką o wymiarach 8,5 m x 16,67 m i głębokości 0,9 m – 1,35 m wraz z zapleczem socjalno – szatniowym, na pływalni może przebywać jednocześnie 30 osób,
- kręgielnia z dwoma torami do gry oraz wypożyczalnia obuwia; na jednym torze jednocześnie może grać maksymalnie 6 osób.

5. Korty tenisowe ze sztucznej trawy wraz ze ścianką i korty z mączki ceglanej przy ul. Sportowej. Korty ze sztucznej trawy odwiedziło odpłatnie 368 osób, ponadto z obiektu korzystały dzieci i młodzież w ramach dostępu darmowego, zgodnie z regulaminem. Korty z mączki ceglanej są użyczone dla Górowskiego Towarzystwa Tenisowego, które zajmuje się ich bieżącym utrzymaniem.

6. Boiska piłkarskie trawiaste w miejscowościach Chróścina, Czernina w tym boisko „Orlik 2012” ze sztucznej trawy, oświetlone, przeznaczone do gry w piłkę nożną, o wymiarach 60 m x 30 m, oraz boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” z poliuretanu, oświetlone, przeznaczone do gry w piłkę siatkową i w koszykówkę, o wymiarach 32,1 m x 19,1 m, Osetno, Kłoda Górowska, Bronów, Jastrzębia, Radosław, Ślubów, Stara Góra.

Na obszarze Gminy Góra działa wiele organizacji sportowych, które realizują zadania publiczne w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Organizacje zrzeszają dzieci, młodzież i dorosłych. Do organizacji, które otrzymały w 2023 r. wsparcie należą:

- Górowski Klub Taekwon-do „Drache”,
- Miejski Klub Sportowy „Pogoń” Góra,
- Górowskie Stowarzyszenie Badmintonu „SMECZ”,
- Szkolny Związek Sportowy w Górze,
- Ludowy Zespół Sportowy „Korona” Czernina,
- Górowskie Towarzystwo Tenisowe.

Gmina Góra była gospodarzem i współorganizatorem wielu imprez sportowych o randze lokalnej oraz ogólnopolskiej. Organizatorami wydarzeń, które na stałe wpisują się w kalendarz sportowy są między innymi Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze oraz organizacje pozarządowe. W 2023 r. na terenie gminy zorganizowano następujące wydarzenia: XII Turniej o Puchar Burmistrza Góry w boule, otwarty turniej tenisa w grze pojedynczej dla dzieci i młodzieży z okazji Dnia Dziecka, Turniej piłki nożnej halowej im. Franciszka Gajewskiego o Puchar Burmistrza Góry, Turniej siatkówki plażowej chłopców o Puchar Burmistrza Góry, Piłkarski turniej im. Zygmunta Obertyńskiego o Puchar Burmistrza Góry, Turniej piłkarski im. Jana Dwornika Góra Cup, Zawody strzeleckie „Mikołajek na strzelnicy”, Zawody Strzelectwa Dynamicznego „Crypt5”, Zawody strzeleckie dla uczniów szkół gminy i powiatu górowskiego „Tarcza23”, Zawody wędkarskie z okazji „Dnia Dziecka”, Zawody wędkarskie dla seniorów o Puchar Burmistrza Góry, XI Młodzieżowe Manewry Wojskowo Ratowniczo-Gańnicze, Wojewódzkie Mistrzostwa Młodzieży w Kręgle Fińskie, IX Maraton MTB Sto Procent Pasji, II Otwarty Puchar Taekwon-do ITF Ziemi Górowskiej, Turniej Brydża Sportowego o Puchar Burmistrza Góry.

Na terenie gminy funkcjonują liczne place zabaw zapewniające rekreację dla dzieci i młodzieży w następujących lokalizacjach:

- Góra, ul. Armii Krajowej, Plac zabaw,
- Góra, ul. Przylesie, Plac zabaw,
- Góra, ul. Targowa, Plac zabaw,
- Góra, ul. Sosnowa- Łąkowa, Plac zabaw,
- Góra, ul. Sportowa/ ul. Mickiewicza, Plac zabaw,
- Góra, ul. Sikorskiego, Plac zabaw,
- Góra, ul. Norwida, Plac zabaw,
- Borszyn Wielki, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Borszyn Mały, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Bronów, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Brzeżany, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Chróścina, Plac zabaw,
- Czernina, Plac zabaw,
- Czernina Dolna, Plac zabaw, Siłownia napowietrzna,
- Czernina Górna, Plac zabaw,
- Glinka, Plac zabaw,
- Gola Górowska, Plac zabaw,
- Grabowno, Plac zabaw,
- Jastrzębia, Plac zabaw,
- Nowa Wioska, Plac zabaw,
- Kłoda Górowska, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Osetno, Plac zabaw,
- Radosław, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Rogów Górowski, Plac zabaw,
- Ryczeń, Plac zabaw,
- Stara Góra, Plac zabaw,
- Strumyk, Plac zabaw,

- Sławęcice, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Strumienna, Plac zabaw,
- Szedziec, Plac zabaw,
- Sułków, Siłownia napowietrzna,
- Ślubów, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Wierzowice Małe, Plac zabaw, Siłownia napowietrzna,
- Wierzowice Wielkie, Plac zabaw z elementami siłowni napowietrznej,
- Witoszyce, Plac zabaw oraz Siłownia napowietrzna z elementami placu zabaw,
- Zawieścice, Plac zabaw.

10.2.6. Polityka społeczna

Zgodnie z brzmieniem ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej jest narzędziem instytucji polityki społecznej państwa mającym na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

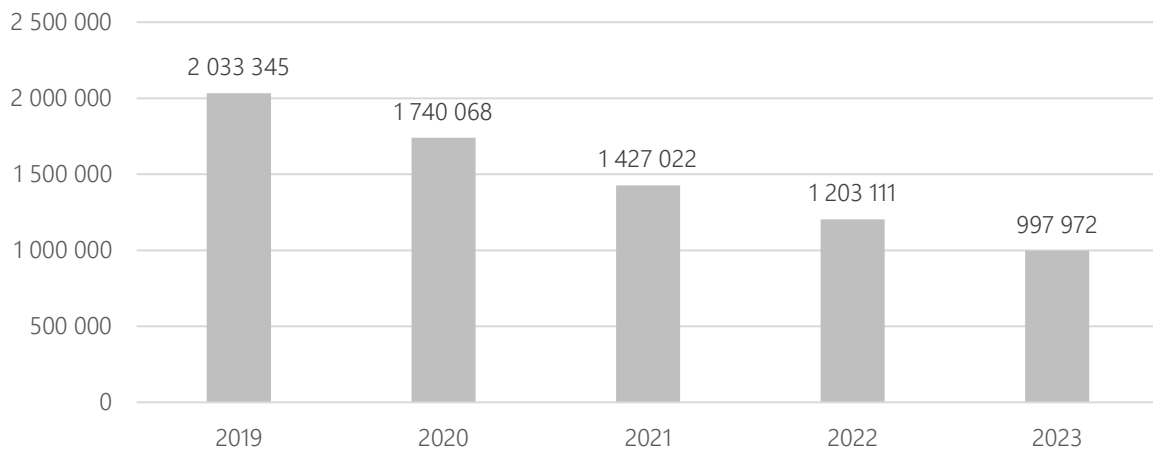
Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w 2023 roku było ubóstwo – 472 rodzin (68,70% ogółu rodzin korzystających). Następnie rodziny z niepełnosprawnością-338 rodzin (49,19% ogółu). Na trzecim miejscu znajdowały się osoby korzystające z powodu bezrobocia-328 rodzin (47,74%).

Tabela 22. Rodzaj świadczeń przyznawanych przez GOPS w 2023 r.

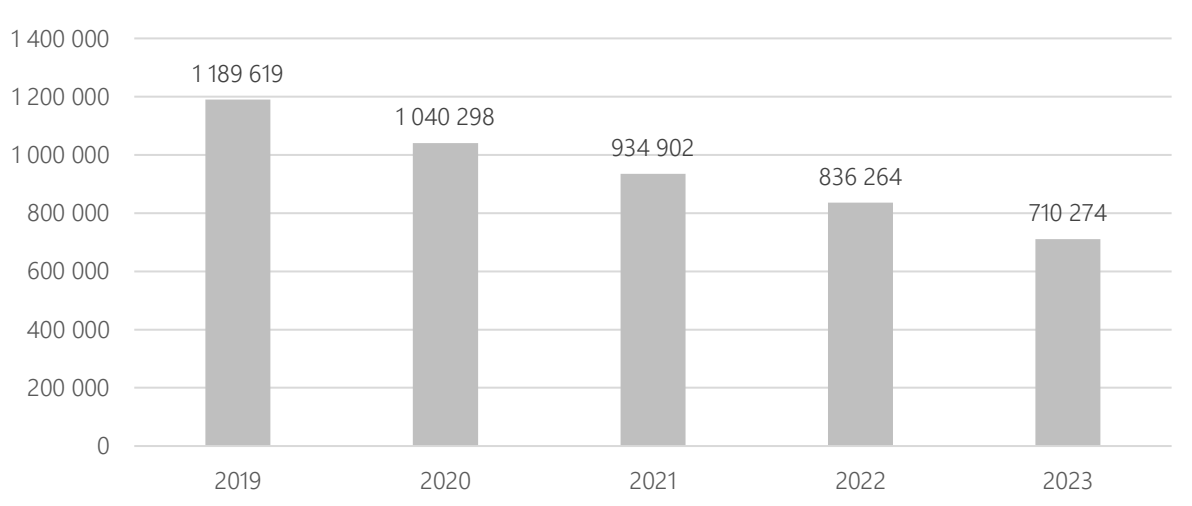
Rodzaj świadczenia	Liczba osób i rodzin
Zasiłki stałe	184
Zasiłki okresowe	315
Schronienie	4
Usługi opiekuńcze	130
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	1
Sprawienie pogrzebu	5
Zasiłki celowe i w naturze ogółem	388
w tym specjalne zasiłki celowe	55
Składki zdrowotne	176
Oplaty za pobyt w DPS	29

Zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł.

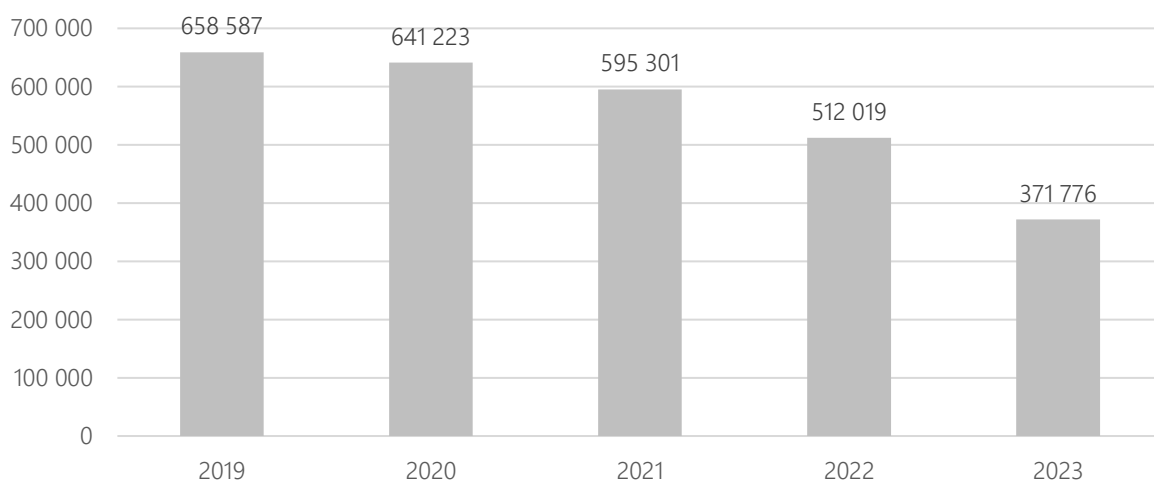
W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00zł.

Wykres 7. Wydatki na zasiłki rodzinne w latach 2019 do 2023 na terenie Gminy Góra.

Wykres 8. Wydatki na dodatki do zasiłku rodzinnego w latach 2019 do 2023 na terenie Gminy Góra.

Wykres 9. Wydatki na świadczenia rodzicielskie w latach 2019 do 2023 na terenie Gminy Góra.

Na terenie gminy funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Górze, który rozpoczął swą działalność 9 marca 1998 r. Ośrodek zapewnia usługi dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzeniem umysłowym zamieszkujących gminy Jemielno, Niechlów, Wąsosz oraz Górę. Przez cały rok 2023 z usług Domu korzystało 35 osób, z czego 24 osoby są dowożone z pobliskich miejscowości powiatu i gminy Góra.

10.2.7. Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

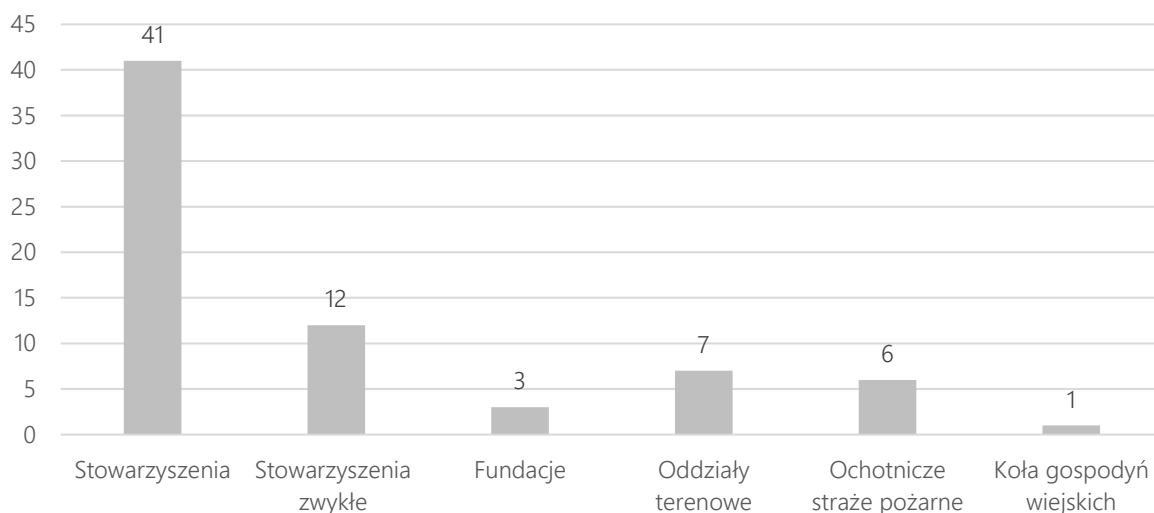
Na terenie Gminy Góra działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w wielu różnych obszarach, m.in. zaspakajając potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju hobby, jak również pomocy potrzebującym.

Gmina Góra jest członkiem 4 stowarzyszeń:

- Wielkopolski Bank Żywności,
- Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra-Niechlów-Wąsosz,
- stowarzyszenia Rzeczpospolita Samorządna
- Związku Miast Polskich.

Gmina Góra jest jednym z członków założycieli stowarzyszenia: Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra-Niechlów-Wąsosz. Stowarzyszenie powstało w 2008 r. Siedzibą stowarzyszenia jest miasto Góra. Celem działalności stowarzyszenia jest rozwój obszarów wiejskich.

W gminie Góra zarejestrowanych jest łącznie 70 organizacji pozarządowych. Działają one w formie stowarzyszeń, stowarzyszeń zwykłych, fundacji, oddziałów terenowych ogólnopolskich organizacji, ochotniczych straży pożarnych lub kół gospodyń wiejskich.

Wykres 10. Organizacje społeczne z terenu Gminy Góra.

Jedynym miastem partnerskim z jakim Góra utrzymuje oficjalne kontakty zagraniczne jest niemieckie miasto Herzberg am Harz. Kontakty zapoczątkowane zostały w 1991 roku, a dwa lata później w Górze 23 października 1993 roku podpisano formalnie dokument o współpracy - Akt o partnerstwie.

10.2.8. Zdrowie

Gmina Góra realizuje świadczenia zdrowotne poprzez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych. Ośrodek prowadzi swoją działalność od 29 stycznia 1996 roku. Celem działania Ośrodka jest udzielanie wielospecjalistycznych i kompleksowych świadczeń leczniczych i rehabilitacyjnych dzieciom niepełnosprawnym oraz zagrożonym nieprawidłowym rozwojem psychomotorycznym. Ośrodek zapewnia kompleksową rehabilitację leczniczą zarówno dla dzieci jak i osób dorosłych.

Rodzaje i zakres udzielanych świadczeń przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych:

- Poradnia Rehabilitacyjna – porady i konsultacje udzielane przez lekarzy specjalistów z zakresu rehabilitacji medycznej.
- Pracownia Fizjoterapii – ambulatoryjne zabiegi fizjoterapeutyczne.
- Zespół Rehabilitacji Domowej – rehabilitacja lecznicza w warunkach domowych dla pacjentów, którzy ze względu na brak możliwości samodzielnego poruszania się nie mogą dotrzeć do placówki rehabilitacji ambulatoryjnej.
- Ośrodek Rehabilitacji Diennej dla Dzieci – w ośrodku prowadzona jest wielospecjalistyczna, kompleksowa rehabilitacja dzieci zagrożonych nieprawidłowym rozwojem psychomotorycznym oraz dzieci o zaburzonym rozwoju psychomotorycznym wymagających intensywnego wspomaganie oraz stymulacji w grupie rówieśniczej.
- Ośrodek Rehabilitacji Diennej – w ośrodku udzielane są świadczenia dla osób dorosłych oraz dla dzieci z zakresu rehabilitacji ogólnoustrojowej.

10.2.9. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy Góra funkcjonuje sześć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych, z czego aż trzy włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego a mianowicie: Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Górze, Ochotnicza Straż Pożarna w Osetnie oraz od listopada 2022 r. Ochotnicza Straż Pożarna w Czerninie.

We wszystkich tych jednostkach łącznie zrzeszonych jest 161 członków OSP, z czego 93 mężczyźni i 4 kobiety posiadają przeszkolenie w zakresie (co najmniej) szkolenia podstawowego strażaków ratowników, co pozwala włączyć ich w struktury Jednostki Operacyjno-Technicznej, a co za tym idzie, pozwala na czynny udział w działaniach, akcjach ratowniczo-gaśniczych.

Ponadto przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Radostawiu funkcjonuje Dziecięca Drużyna Pożarnicza oraz przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerninie Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza.

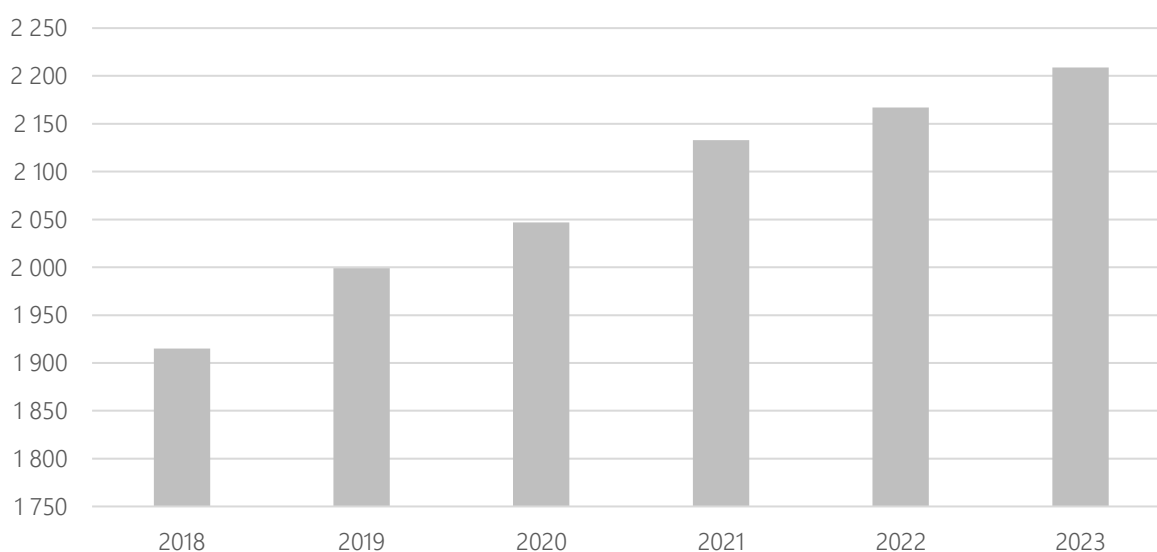
Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Górze.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring.

10.3. Diagnoza części gospodarczej

10.3.1. Gospodarka

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. Na koniec 2023 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 2 209 podmiotów gospodarczych.

Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2018-2023.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Góra, największą część podmiotów działa w budownictwie. Podobna liczba podmiotów zajmuje się działalnością związaną z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

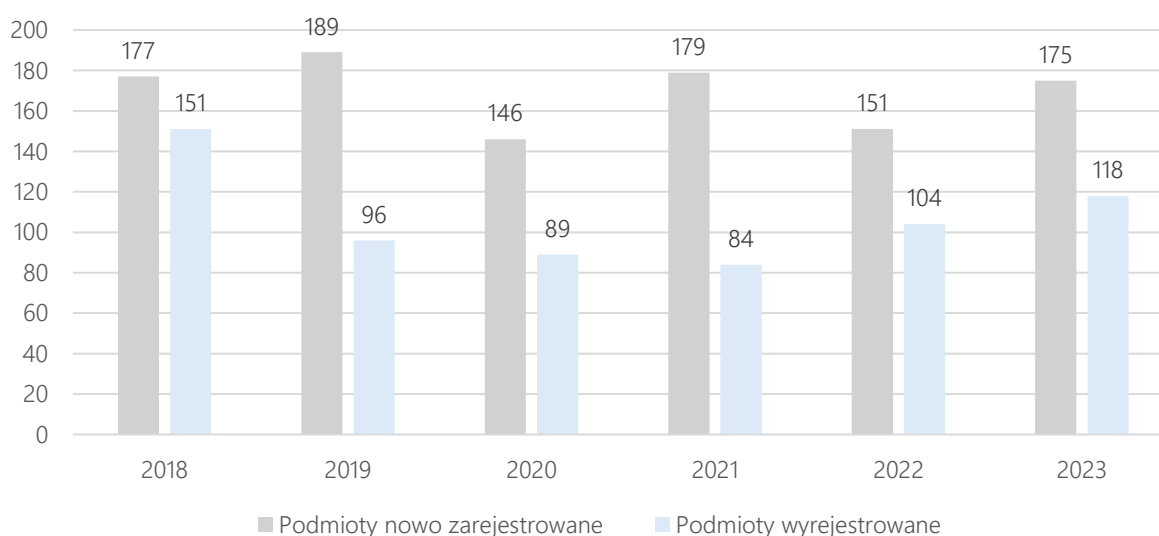
Tabela 23. Podmioty działające na terenie Gminy Góra w 2023 r. według sekcji PKD.

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37	1,7%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0,0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	124	5,6%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powie trze do układów klimatyzacyjnych	3	0,1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	0,3%
SEKCJA F Budownictwo	494	22,4%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	457	20,7%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	76	3,4%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	30	1,4%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	40	1,8%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	60	2,7%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	277	12,5%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127	5,7%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	42	1,9%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17	0,8%
SEKCJA P Edukacja	70	3,2%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	118	5,3%

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	45	2,0%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	178	8,1%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%

Do jednych z największych zakładów zlokalizowanych na terenie gminy Góra należą BIOESTRY Spółka z o.o., Danpol Sp. z o.o. S.K.A., „dBP Eko” Spółka z o.o., OSI POLAND FOODWORKS Sp. z o.o., „SPOŁEM” Powszechna Spółdzielnia Spożywców, Przedsiębiorstwo Drogowe „DROGBUD”, Przedsiębiorstwo Drogowo-Melioracyjne „Drogomel”, Przedsiębiorstwo Drzewne „Tartak Góra Śląska”, Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe A-LIMA-BIS Sp. z o.o., Runoland Sp. z o.o. – Sp. J., Spółdzielnia Mleczarska „Demi”, SKOTAREK Produkcja Maszyn i Części Rolniczych, Firma Produkcyjno-Handlowa „DORA” Tadeusz Podgórski, Wigmet s.c. Dyrswicz T., Maślanka W., ROSETTE Gastronomia i Catering Zdzisław Żmiejewski, Technika Komunalna „Tekom” Sp. z o.o. oraz Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Góra. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2018-2023. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów corocznie utrzymywała się na stałym poziomie. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych.

Wykres 12. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2023 działających na terenie Gminy Góra.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” (WSSE) w której zlokalizowana jest podstrefa Góra (obecnie zarządzana przez Legnicką Specjalną Strefę Ekonomiczną LSSE), jest jedną z 14 państwowych podmiotów wydających decyzje o inwestycji. WSSE ma ponad 20-letnie doświadczenie w lokowaniu i wsparciu inwestycji zarówno globalnych koncernów, jak i średnich,

małych i mikro przedsiębiorstw. WSSE wspiera rozwój regionalny i tworzy przyjazny klimat dla rozwoju biznesu.

Lokalizacja podstrefy Góra oraz przygotowanie w jej bliskości sieci infrastruktury technicznej wraz z planowanym włączeniem drogi dojazdowej do obwodnicy Góry, stanowić ma o atrakcyjności terenów podstrefy Góra.

10.3.2. Rolnictwo

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy należy do przeciętnych. Naturalne warunki przyrodnicze wyznaczają jednak potencjał produkcyjny i możliwości rozwoju rolnictwa. Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym w 2020 r. na terenie gminy zlokalizowanych było 655 gospodarstw z dochodem z działalności rolniczej. Powierzchnia zasiewów na terenie gminy wynosiła 11 439,35 ha.

Szansą dla gminy jest rozwój agroturystyki połączonej z ekoturystyką. Daje to możliwość aktywizacji gospodarstw rolnych. Gmina ze względu na rozdrobnienie gospodarstw rolnych i walory przyrodnicze stwarza takie możliwości. Jednak konieczne jest propagowanie tego typu działalności wśród rolników i szkolenia w tym zakresie. Rolnicy są w stanie zapewnić turystom zdrowe posiłki z miejscowych produktów rolnych oraz zaproponować formy rekreacji i wypoczynku.

10.3.3. Turystyka

Gmina Góra jest obszarem o bogatych walorach turystycznych i możliwościach do rozwoju turystyki. To co gmina może zaoferować turystom to cisza, spokój, malowniczy krajobraz, możliwość obcowania z naturą i nie tylko.

Celom rekreacyjnym służą szlaki turystyczne zlokalizowane na obszarze leśnym pomiędzy Górą, Ryczeniem i Zawieściami. Dla miłośników Nordic Walking wyznaczono 2 trasy o długości 7 km i 10 km. Z kolei z myślą o biegaczach wytyczona została trasa o długości 10 km. Administratorem tych tras jest Gmina Góra.

Mapa tras turystycznych na terenie gminy Góra została przedstawiona na poniższym rysunku.

Rysunek 7. Trasy turystyczne na terenie gminy Góra.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowana jest jeszcze jedna trasa administrowana przez Nadleśnictwo Góra Śląska – Rowerowa Leśna Ścieżka Dydaktyczna „Dziczek” o długości 7,8 km.

Z myślą turystach i gośćmi odwiedzających teren gminy Góra, którzy nie znają jej historii zainstalowano tablice informacyjne. Aktualnie powstałych z inicjatywy samorządu funkcjonuje 18 takich tablic. Są to:

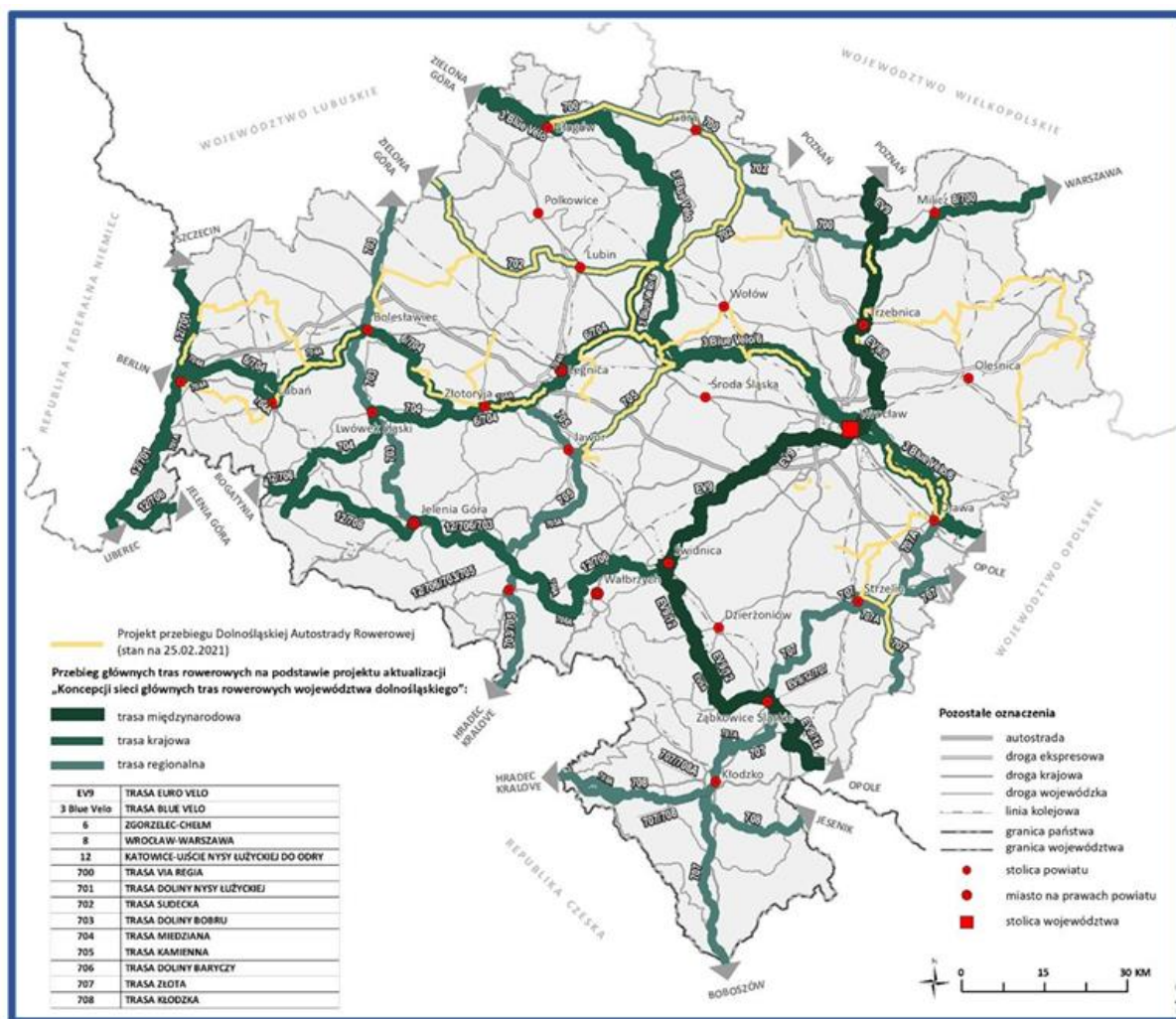
- tablica o kościele świętej Katarzyny Aleksandryjskiej w Górze,
- tablica o kościele p.w. Bożego Ciała w Górze,
- tablica o Wieży Głogowskiej w Górze,
- tablica o Wieży Ciśnień w Górze,
- tablica o murach obronnych przy ul. Staromiejskiej w Górze,
- tablica o średniowiecznej studni przy ul. Małej w Górze,
- tablice z planem miasta i obiektach charakterystycznych dla Góry na placu Bolesława Chrobrego w Górze oraz przy Urzędzie Miasta i Gminy w Górze,
- tablice o ratuszu miejskim i kościele ewangelickim p.w. Trójcy Świętej na placu Bolesława Chrobrego w Górze,
- tablica o zaporze przeciwpancernej w Wierzowicach Małych,
- tablice o trasach turystycznych przy basenie miejskim i w pobliżu strzelnicy myśliwskiej w Górze,
- tablica o obelisku upamiętniającym pomordowanych więźniów,
- tablica o Żydach w Górze,

- tablica o Czerninie zlokalizowana na tamtejszym Rynku,
- tablica o jodle posadzonej z okazji 700-lecia Góry przy Urzędzie Miasta i Gminy w Górze,
- tablica oznaczająca miejsc byłego cmentarza żydowskiego przy ul. Lipowej w Górze.

W ciągu całego roku dostępne były dla turystów takie publikacje jak:

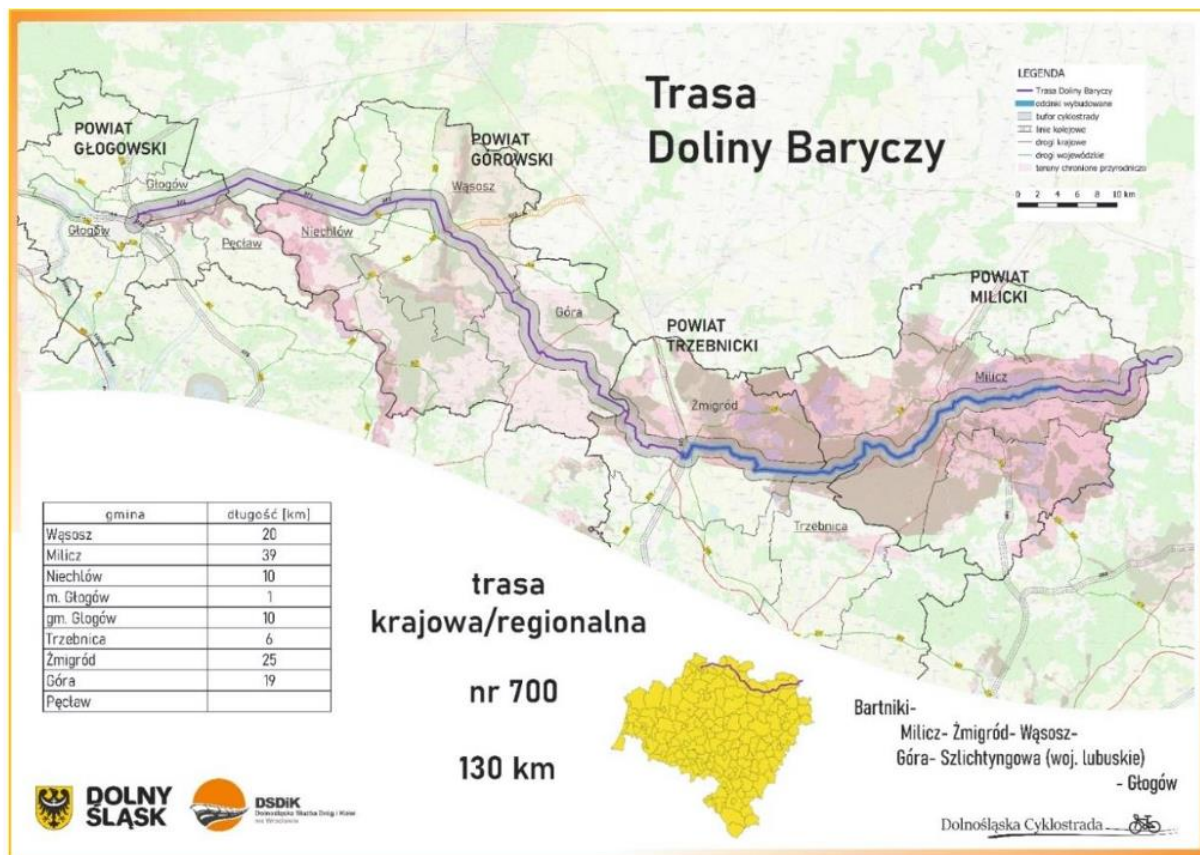
- Przewodnik turystyczny – Spacerkiem po Górze,
- Folder – GÓRA miasto z perspektywą,
- ulotka o Wieży Głogowskiej w Górze,
- ulotka o Wieży po byłym kościele ewangelickim w Czerninie,
- ulotki dotyczące tras Nordic Walking, trasy biegowej i Rowerowej Leśnej Ścieżki Dydaktycznej „Dziczek”,
- Album – Cztery pory roku nad Baryczą.

W roku 2023 wiele uczyniono dla rozwoju turystyki rowerowej. Gmina Góra przystąpiła do realizacji inwestycji rowerowych w ramach projektu CYKLOSTRADY – Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej.

Rysunek 8. Projekt przebiegu Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej.

Trasy Doliny Baryczy, będzie przebiegała przez gminę Góra (Wieruszowice – Ślubów – Kłoda Górowska – Sławęcice – Strumienna) od granicy z gminą Wąsosz do granicy z gminą Niechlów. Cała trasa Doliny Baryczy, od Bartniki do Głogowa, liczy 130 km, a górski odcinek ma długość 16 km.

Rysunek 9. Przebieg Trasy Doliny Baryczy w ramach planowanej Dolnośląskiej Cyklostrady.

Ponadto w ramach instrumentu finansowego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT LGOF), do którego przystąpiła Gmina Góra planuje się budowę trasy rowerowej z Góry w kierunku m. Ryczeń i dalej w kierunku Gminy Jemielno do Lubina.

Teren gminy Góra obfituje w obiekty zabytkowe. Na terenie Gminy Góra znajduje się wiele przykładów architektury sakralnej, pałacowej oraz dworsko-folwarcznej, które są cennymi, ciekawymi i wartymi poznania obiektami. Teren Gminy jest również bogaty w znaleziska archeologiczne, przede wszystkim w związku z wielowiekową historią tych terenów.

Do interesujących obiektów zabytkowych z terenu gminy zaliczyć można m.in.:

- Wieża Głogowska – zbudowana w XV wieku; stanowiła część umocnień miejskich; pełniąc rolę wieży obronnej przy Bramie Głogowskiej;
- Mury obronne – pozostałość średniowiecznych fortyfikacji miejskich pierwotnie w postaci obwarowania drewniano-ziemnego z palisadą w XV wieku zastąpionym ceglano kamiennym (mury wzmocnione były wieżami strażniczymi);

- Wieża Ciśnień – potężna, monumentalna budowla wolnostojąca w Górze u zbiegu ulicy Hirszfelda i Armii Polskiej; mimo upływu lat doskonale spełnia swoje zadanie stabilizując ciśnienie wody w sieci miejskiej;
- Kościół pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej – obiekt gotycki o barokowym wnętrzu; pierwotnie na jego miejscu stał kościółek wzniesiony zaraz po lokacji miasta (spłonął w 1457 roku), obecny pochodzi z przełomu XV/XVI wieku;
- Kościół pw. Bożego Ciała – budowla późnogotycka (XV/XVI wiek), położona w odległości ok. 2 km od centrum miasta, wzniesiona na miejscu wcześniejszego obiektu sakralnego;
- Więzienie – dawna baszta obronna, jedna z wielu wchodzących w skład umocnień miejskich (pierwotnie budynek, będąc wieżą strażniczą, pełnił funkcje usługowe w stosunku do zamku, usytuowanego poza nim, w kierunku południowo-wschodnim); obecnie jest to budynek dwukondygnacyjny, pochodzący w swej dolnej części z XIV/XV wieku, piętro z XVI wieku; do obiektu w 1890 roku dobudowano część ze szczytami schodkowymi, a wewnątrz przebudowano.

Obiektami, które warto zobaczyć na terenie gminy są również: Krzyż pokutny w Glince, Kościół Parafialny pw. św. Jakuba Apostoła w Starej Górze, Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła w Chróście i Kościół parafialny pw. św. Michała w Osetnie.

Spis tabel

Tabela 1. Spójność celów Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku ze Strategią Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034.....	55
Tabela 2. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.....	60
Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.....	61
Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.....	63
Tabela 5. Sołectwa wchodzące w skład Gminy Góra.....	68
Tabela 6. Zagospodarowanie gruntów na terenie gminy Góra.	69
Tabela 7. Charakterystyka sieci gazowej w Gminie Góra.	73
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Góra w latach 2018-2023.	75
Tabela 9. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminie Góra zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB dla 2023 roku.	76
Tabela 10. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Góra. wraz z określeniem ich statusu.	78
Tabela 11. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Góra.....	79
Tabela 12. Cele środowiskowe wyznaczone dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Góra.....	81
Tabela 13. Cele środowiskowe wyznaczone dla Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Góra.	84
Tabela 14. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Góra.....	86
Tabela 15. Masa odpadów zebranych w PSZOK [Mg].....	86
Tabela 16. Stan gospodarki odpadami w Gminie Góra w latach 2020-2023.....	87
Tabela 17. Masa wyrobów azbestowych na terenie gminy Góra.....	87
Tabela 18. Liczba mieszkańców Gminy Góra w podziale na jednostki osadnicze.	90
Tabela 19. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Góra w latach 2018-2023.....	92
Tabela 20. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2023 roku.....	92
Tabela 21. Bezrobotni z terenu gminy Góra w 2023 r. w podziale na czas pozostawania bez pracy.	93
Tabela 22. Rodzaj świadczeń przyznawanych przez GOPS w 2023 r.....	101
Tabela 23. Podmioty działające na terenie Gminy Góra w 2023 r. według sekcji PKD.	106

Spis wykresów

Wykres 1. Informacja dotycząca częstotliwości udziału w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców – ankietyzacja.....	16
Wykres 2. Zagospodarowanie gruntów na terenie gminy Góra – ujęcie procentowe.....	69
Wykres 3. Struktura źródeł ciepła w Gminie Góra w 2023 roku.....	77
Wykres 4. Liczba mieszkańców gminy Góra w latach 2018-2023.....	90
Wykres 5. Udział mieszkańców wg ekonomicznych grup wieku.....	91
Wykres 6. Stopa bezrobocia na terenie gminy Góra w latach 2018-2023.....	92
Wykres 7. Wydatki na zasiłki rodzinne w latach 2019 do 2023 na terenie Gminy Góra.....	102
Wykres 8. Wydatki na dodatki do zasiłku rodzinnego w latach 2019 do 2023 na terenie Gminy Góra.....	102
Wykres 9. Wydatki na świadczenia rodzicielskie w latach 2019 do 2023 na terenie Gminy Góra.....	103
Wykres 10. Organizacje społeczne z terenu Gminy Góra.....	104
Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2018-2023.....	105
Wykres 12. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2023 działających na terenie Gminy Góra.....	107

Spis rysunków

Rysunek 1. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych.....	48
Rysunek 2. Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo.....	49
Rysunek 3. Mapa gminy Góra.....	67
Rysunek 4. Jednostki Samorządu Terytorialnego wchodzące w skład LGOF.....	70
Rysunek 5. Obszar zagrożenia powodziowego w Gminie Góra.....	85
Rysunek 6. Obszary chronione na terenie Gminy Góra.....	89
Rysunek 7. Trasy turystyczne na terenie gminy Góra.....	109
Rysunek 8. Projekt przebiegu Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej.....	110
Rysunek 9. Przebieg Trasy Doliny Baryczy w ramach planowanej Dolnośląskiej Cyklostrady.....	111

ZAŁĄCZNIK NR 1 – MODEL STRUKTURY
FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY
GÓRA